

Народна банка на Република Македонија

АНКЕТА ЗА КРЕДИТНАТА АКТИВНОСТ

април 2014 година

АНКЕТА ЗА КРЕДИТНАТА АКТИВНОСТ

април 2014 година

Имајќи го предвид значењето на кредитите за функционирањето на целокупната економија, располагањето со специфични квалитативни информации за условите за кредитирање значително го олеснува разбирањето на начинот на функционирање на пазарот на кредити. Од тие причини, во јули 2006 година, НБРМ започна со спроведување Анкета за кредитната активност на банките, којашто е осмислена на речиси ист начин како и Анкетата на Европската централна банка. Главната цел на Анкетата е да обезбеди информации за некампатните услови за кредитирање (коишто вообичаено не се расположливи). Воедно, Анкетата има за цел да даде процена на различните фактори што делуваат врз побарувачката на кредити.

Добиените информации од Анкетата би требало да овозможат посоодветно толкување на редовните статистички податоци за кредитната активност на банките. Имено, статистичките податоци го покажуваат износот на одобрените кредити, како и промените во текот на определен временски период, но не и факторите што делуваат врз таквите движења. Притоа, информациите од Анкетата коишто се однесуваат на очекуваните промени во стандардите за кредитирање и во побарувачката на кредити овозможуваат подобро разбирање на идните економски текови.

Структура на Анкетата

Анкетата е наменета за лицата во банките одговорни за градење на кредитната политика на банката. Анкетата содржи дваесет и четири прашања за минатите и за очекуваните движења на пазарот на кредити. Прашањата се поделени во две главни категории: кредити за претпријатијата и кредити за населението. Секоја категорија е анализирана од аспект на кредитните услови, побарувачката на кредити и очекувањата на банките.

Обработката на резултатите од анкетните прашања се заснова врз пресметување пондерирани проценти на одговорите на банките и на нето-процентот, т.е. разликата помеѓу одговорите коишто претставуваат спротивни трендови. Така на пример, кај кредитните услови се врши нетирање на пондерираните проценти на банките коишто одговориле со заострување и на оние коишто одговориле со олеснување на кредитните услови. Притоа, нето-заострување (позитивен нето-процент) укажува дека поголем дел од банките ги заостриле кредитните услови, додека нето-олеснување (негативен нето-процент) укажува дека поголемиот дел од банките ги олесниле кредитните услови. Соодветно, нето-побарувачката ја покажува разликата помеѓу пондерираниот процент на банките коишто пријавиле зголемување и на оние коишто пријавиле намалување на побарувачката на кредити. Оттука, позитивна нето-побарувачка има во случај кога поголемиот дел од банките укажале на зголемена побарувачка и обратно.

Одговорите се пондерирани во согласност со учеството на банките на одделните пазарни сегменти во определен квартал (кредитирање на претпријатијата и кредитирање на населението), согласно со расположливите податоци во текот на обработката на одговорите. Притоа, зборовите коишто опишуваат количини, како што се: мнозинство, половина, значителен дел, процент од банките и сл., се однесуваат на пондерираните проценти, а не на бројот на банките.

Во оваа анкета вклучивме и шест дополнителни прашања коишто се однесуваат на влијанието на промените кај задолжителната резерва, како и на промените кај управувањето со кредитниот и ликвидносниот ризик, врз кредитната активност, односно активната каматна стапка на банките. Имено, прашањата се однесуваат на оценките на банките за влијанието од извршените промени кај монетарните инструменти врз движењата на кредитната активност и активната каматна стапка во првиот квартал, како и очекувањата за второто тримесечје на 2014 година.

Резултати од Анкетата за кредитната активност на банките за првото тримесечје на 2014 година

Овој извештај е резултат на Анкетата за кредитната активност што ја спроведе Народната банка на Република Македонија во март 2014 година¹.

Резултатите од Анкетата за кредитната активност на банките за првото тримесечје на 2014 година, на нето-основа, покажуваат нето-заострување на кредитните услови кај корпоративниот сегмент и нето-олеснување кај сегментот „население“. Притоа, кај секторот „население“ во оваа анкета е забележано послабо нето-олеснување на кредитните услови во однос на претходната анкета. Кај секторот „претпријатија“, пак, умереното нето-заострување е забележано по две анкети во кои се укажуваше на нето-олеснувања на кредитните услови. Притоа, од аспект на факторите коишто влијаат врз кредитните услови, најголем дел од банките и во оваа анкета оценуваат дека факторите од групата согледувања за ризици имаат неутрално влијание врз кредитните услови кај населението. Сепак, кај секторот „претпријатија“, над половина од банките сметаат дека овие фактори придонесуваат за заострување на кредитните услови. Останатите фактори во основа се оценети како фактори со слабо влијание врз кредитните услови, со исклучок на конкуренцијата од други банки, којашто и понатаму придонесува за нето-олеснување.

Од аспект на влијанието на промените на монетарната политика врз каматната политика на банките во првиот квартал на 2014 година, најголемиот дел од банките укажуваат на незначително влијание, како во делот на корпоративните кредити, така и кај кредитите на населението. Сепак, забележано е и зголемување

¹ Со Анкетата се опфатени 14 банки и сите банки доставија одговори.

на бројот на банките коишто укажуваат дека монетарната политика има делумно влијание врз нивната каматна политика.

Од аспект на побарувачката на кредити, кај корпоративниот сектор и кај секторот „население“ е забележано понатамошно, умерено зголемување на побарувачката на кредити на нето-основа. Сепак, кај населението е забележано нето-зголемување на побарувачката, но послабо во однос на претходната анкета. Кај корпоративниот сектор е укажано на посилно зголемување на кредитната побарувачка на нето-основа кај малите и средни претпријатија, додека кај големите претпријатија тоа е послабо во однос на претходната анкета. Од аспект на факторите коишто влијаат врз побарувачката, и во оваа анкета инвестициите во основни средства, како и во залихи и обртен капитал ја поттикнуваат побарувачката на корпоративни кредити. Кај населението, довербата на потрошувачите има најголемо влијание врз зголемувањето на побарувачката на станбени и потрошувачки кредити.

Во поглед на очекувањата на банките за наредните три месеци, банките укажуваат на понатамошно нето-олеснување на кредитните услови, при зголемување на нето-побарувачката на кредитите кај населението и претпријатијата. Кај секторот „население“, очекувањата за кредитните услови и за кредитната побарувачка се значително посилни во однос на претходната анкета. Од друга страна, кај претпријатијата е забележано значително намалување на бројот на банките со оценки за раст на побарувачката, што претставува најслаб нето-процент од вториот квартал на 2009 година.

Од аспект на **дополнителните прашања,** промените направени кај монетарните инструменти на НБРМ и кај регулаторните мерки придонесле за умерено нето-зголемување на кредитната активност и нето-олабавување на кредитните услови во првиот квартал на 2014 година, при што ова влијание би продолжило, но позасилено во наредниот период. Од аспект на степенот на влијанието на поединечните промени кај монетарните инструменти и регулаторните мерки во текот на 2013 година и нивните очекувања за 2014 година, банките главно ги оцениле како мерки со умерено влијание, поточно со оценки од 0 до 3 (во интервал од 0 до 6, 0 - мерка што нема влијание до 6 - мерка со најголемо влијание).

Кредити на претпријатијата

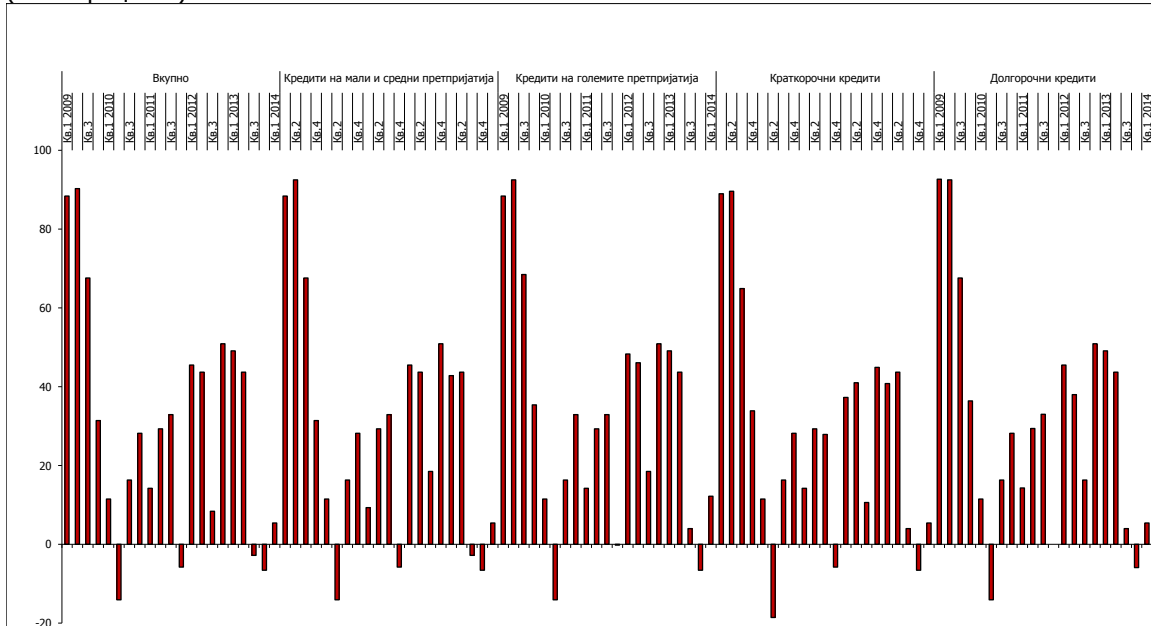
Услови за кредитирање

Во првиот квартал на 2014 година, банките укажаа на умерено нето-заострување на кредитните услови за корпоративните кредити, наспроти нето-олеснувањето во претходната анкета. Оваа промена е главно резултат на двојно помалиот број на банки коишто укажуваат на олеснети кредитни услови (од 17,4% на 8,6% од банките), на сметка на поголемиот број на банки коишто во оваа анкета укажуваат на непроменети кредитни услови. Ваквите движења на кредитните услови не соодветствуваат со очекувањата на банките за

умерено нето-олеснување на условите за кредитирање на претпријатијата, дадени во рамки на претходната анкета.

Графикон 1

Услови за кредитирање при одобрување заеми или кредитни линии на претпријатијата
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“ и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

Во поглед на конкретните кредитни услови, се забележува натамошно олеснување на нето-основа кај каматната стапка, при што околу 69% од банките укажале на олеснување на овој конкретен услов (наспроти 44% од банките во претходниот квартал). Споредено со претходната анкета, одредено позитивно поместување се забележува и кај барањата за обезбедување (од страна на 8% од банките), додека останатите кредитни услови се оценети како непроменети.

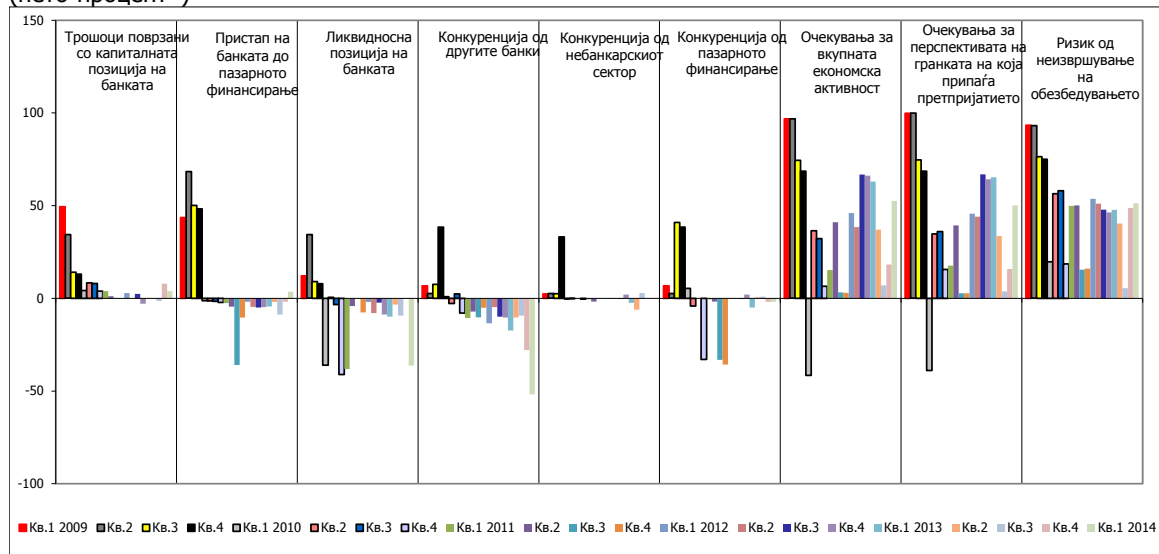
Во однос на факторите коишто влијаат врз условите за одобрување корпоративни кредити, резултатите од оваа анкета укажуваат на значително зголемување на бројот на банките коишто ги оценуваат факторите од групата за согледување на ризиците како основна причина за нето-заострување на кредитните услови. Така, во првиот квартал на 2014 година, над половината од банките ги посочуваат очекувањата за вкупната економска активност, перспективата на гранката на којашто ѝ припаѓа претпријатието, како и ризикот од неизвршување на обезбедувањето како основни причини за поконзервативна кредитна политика (наспроти 18%, 19% и 49% од банките, соодветно, во претходната анкета). Ваквите движења упатуваат на поконзервативни оценки на ризикот од страна на банките за првото тримесечје на 2014 година. Кај останатите фактори позначителна промена се забележува кај притисокот од конкуренција од другите банки и кај ликвидносната позиција на

банките. Така, во однос на претходната анкета, речиси двојно е поголем бројот на банките коишто укажуваат на влијание на конкуренцијата од други банки за олеснување на кредитните услови (52%, наспроти 28% од банките во претходната анкета), додека 42% од банките пријавиле ист таков придонес од ликвидносната позиција (само 3% од банките во претходната анкета). Кај останатите фактори не се забележуваат позначителни разлики во согледувањата на банките, во споредба со минатата анкета, при што е оценето дека тие придонесуваат кон непроменетост на кредитните услови.

Од аспект на влијанието на промените на монетарната политика врз каматната политика на банките во првиот квартал на 2014 година, слично на претходната анкета, најголем дел од банките укажуваат на незначително влијание на монетарната политика врз кредитните одлуки. Сепак, во споредба со минатата анкета, се забележува зголемување на бројот на банките коишто се изјасниле на овој начин, од 68% на 85% од банките. Ваквите поместувања се резултат на помалиот бројот на банки коишто оценуваат дека монетарната политика нема влијание врз нивната каматна политика, при истовремено намалување на бројот на банките коишто оценуваат дека монетарната политика има одредено, делумно влијание врз нивните кредитни политики.

Графикон 2

Фактори што предизвикуваат промена на условите за кредитирање на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

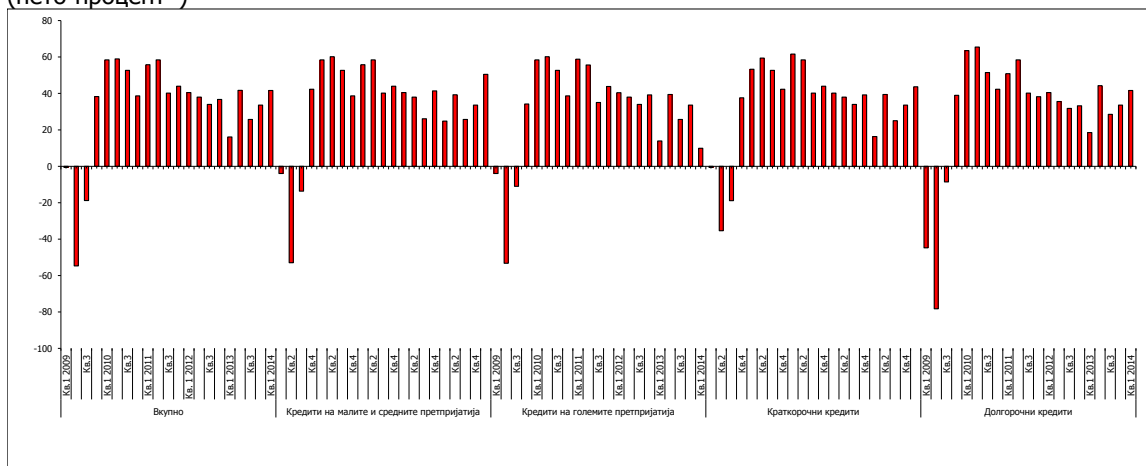
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

Побарувачка на кредити

Во однос на побарувачката на корпоративни кредити, банките упатуваат на натамошно зголемување на нето-основа, и тоа засилено во споредба со претходната анкета (43% наспроти 34% од банките, соодветно). Повисоките нето-остварувања се резултат на поголемиот број банки коишто укажуваат на делумно зголемување на побарувачката за првите три месеци на 2014 година, на сметка на намалениот број банки коишто ја оценуваат побарувачката на сите видови кредити како непроменета. Притоа, во овој квартал еден мал дел од банките посочуваат и на согледувања за делумно намалена побарувачка, за разлика од претходната анкета кога ни една банка не се изјасни на овој начин. Овие движења на побарувачката на кредити се во иста насока со очекувањата на банките дадени во рамки на минатата анкета, но зголемувањето на побарувачката е послабо од предвиденото.

Графикон 3

Промена на побарувачката на кредити од страна на претпријатијата (нето-процент*)

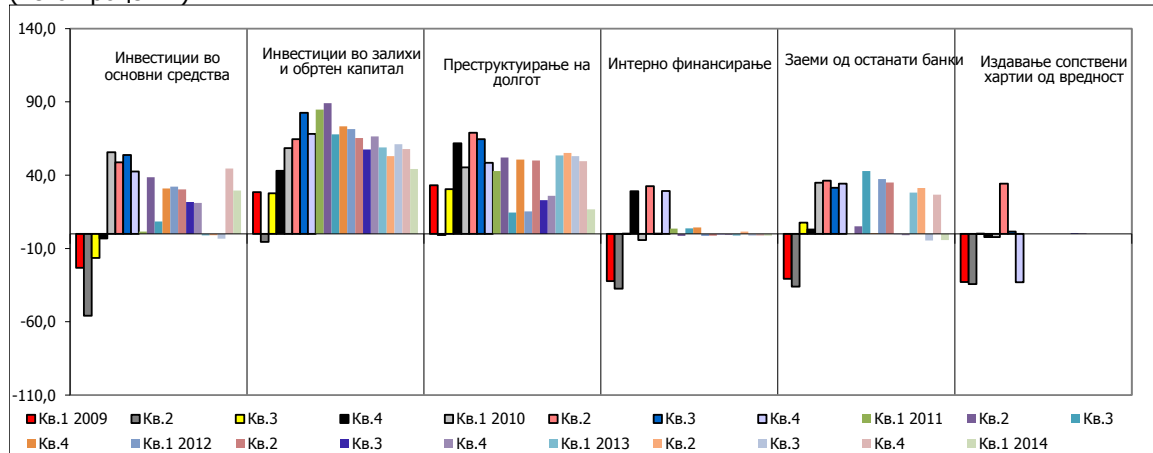
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Согласно со резултатите од оваа анкета, се забележуваат одредени поместувања во согледувањата на банките во поглед на индивидуалните фактори коишто ја условуваат корпоративната побарувачка на кредити. Имено, потребата за финансирање заради реструктурирање на долгот и натаму е фактор што придонесува кон раст на побарувачката на кредити, со таа разлика што бројот на банките коишто укажале на ова е значително помал во споредба со претходната анкета (18% наспроти 50% од банките, соодветно). Слични движења се забележани кај потребата за финансирање на инвестициите во основни средства и инвестициите во залихи и обртен капитал, каде што се намалува бројот на банките коишто оценуваат дека овие фактори имаат стимулативно дејство, на сметка на сè поголемиот број на банки коишто укажуваат на неутралното дејство на овој фактор. Од друга страна, на нето-основа, банките ја оценуваат употребата на алтернативно финансирање во форма на заеми од останатите банки како фактор со мало неповолно дејство врз побарувачката, за разлика од претходната анкета кога една третина од банките укажуваа на стимулативното влијание на овој

фактор. За останатите фактори, поврзани со употребата на интерно финансирање, како и издавањето сопствени хартии од вредност, поголем број од банките сметаат дека се фактори со неутрално влијание врз побарувачката на кредити.

Графикон 4

Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на кредити на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

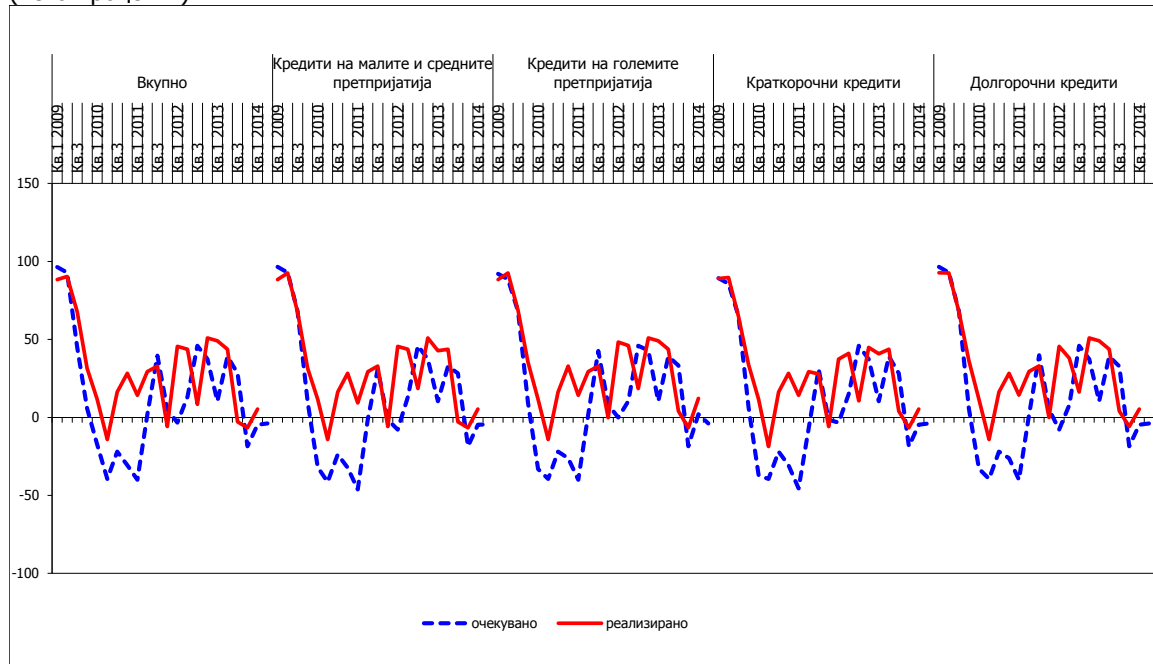
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Очекувања

Во однос на очекувањата на банките за промените во кредитните услови во вториот квартал на 2014 година, слично на претходната анкета, банките укажуваат на умерено нето-олеснување на условите за кредитирање на претпријатијата. Сепак, 96% од банките (наспроти 79% во минатата анкета) упатуваат на очекувања за непроменетост на кредитните услови за одобрување корпоративни кредити. Ваквите поместувања се резултат на намалениот број на банките коишто очекуваат олеснување на условите за кредитирање во вториот квартал, при отсуство на согледувања за делумно заострување на кредитните услови (8% во претходната анкета).

Графикон 5

Очекувања на банките за промена на условите на кредитирање на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

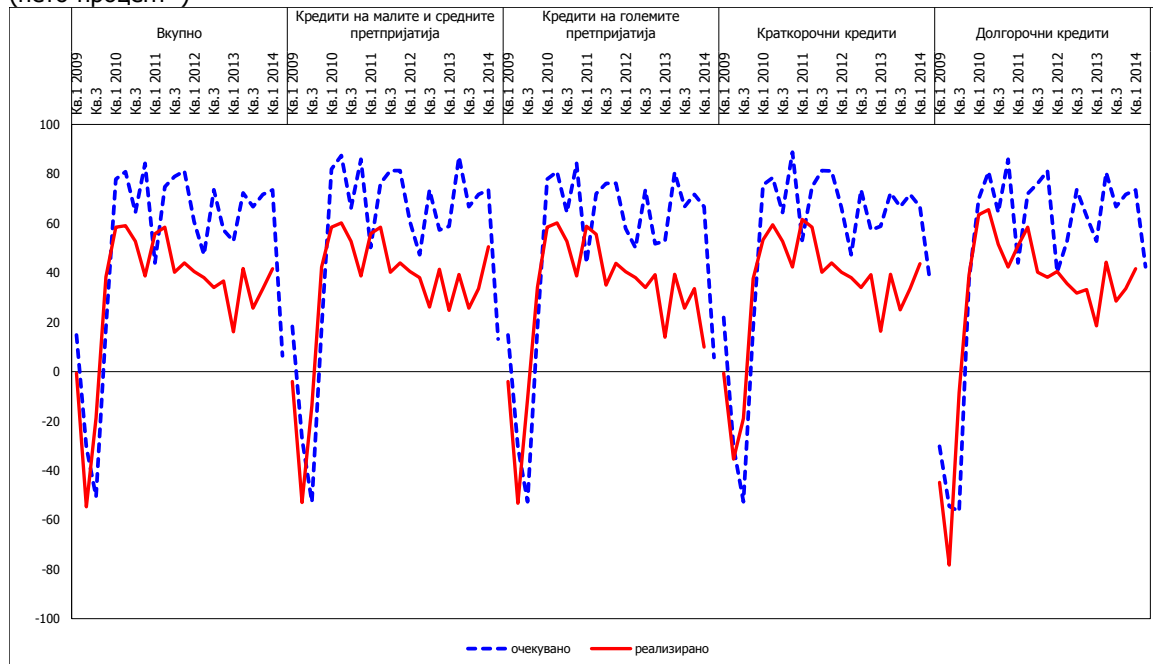

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“ и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

Во однос на побарувачката, според резултатите на оваа анкета, банките укажуваат на поконзервативни оценки за идната побарувачка на корпоративни кредити. Во споредба со претходната анкета, значително се намалува бројот на банките коишто очекуваат зголемување на вкупната побарувачка на кредити (6,4%, наспроти 73,5% во претходната анкета), на сметка на зголемениот број на банките коишто не очекуваат поголеми промени на побарувачката во наредниот квартал. Оценкаите за послаб раст на побарувачката во следниот период, иако се со различен интензитет, се карактеристични за сите типови кредити, како од аспект на големината на претпријатијата, така и од аспект на рочноста на кредитите.

Графикон 6

Очекувања на банките за промена на побарувачката на кредити од страна на корпоративниот сектор
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

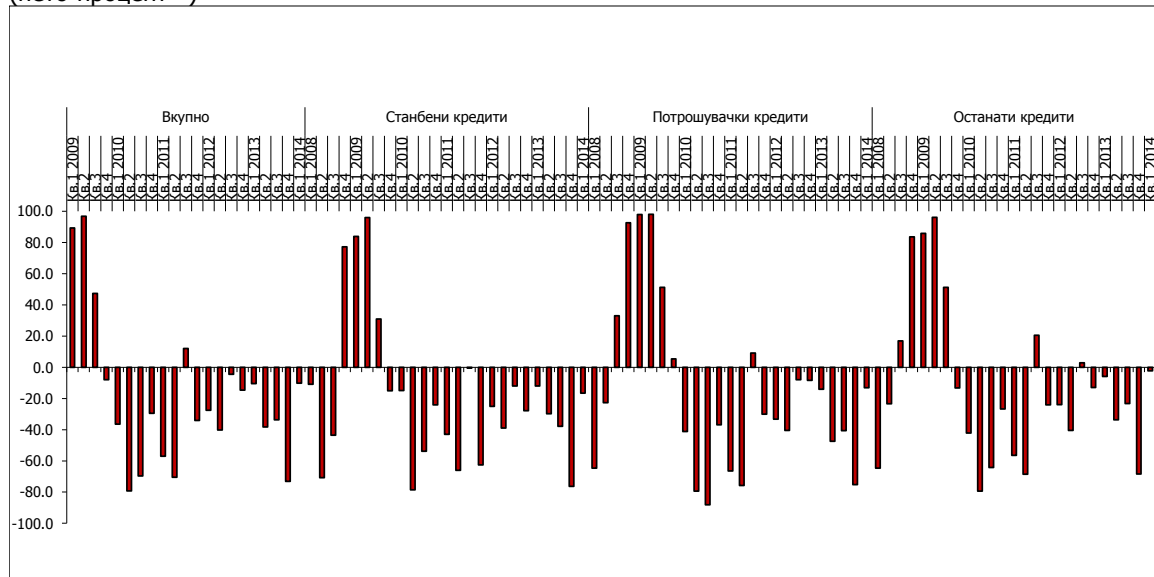
Кредити на населението

Услови за кредитирање

Во првиот квартал на 2014 година се продолжи со нето-олеснувањето на кредитните услови кај секторот „население“, но **значително послабо во однос на претходниот период**. Така, забележано е намалување на бројот на банките коишто укажуваат дека кредитните услови се олеснети (од 73,1% на 10,2%), како резултат на поголемиот број на банките коишто укажуваат дека кредитните услови се непроменети. Од аспект на поединечните кредити, околу 17% и 13% од банките укажуваат дека условите за одобрување на станбените и потрошувачките кредити, соодветно, се делумно олеснети (наспроти околу 76% од банките и кај двата типа кредити во претходната анкета). Ваквите движења се во согласност со очекувањата на банките од претходната анкета.

Графикон 7

Услови за кредитирање при одобрувањето кредити на населението
(нето-процент*)

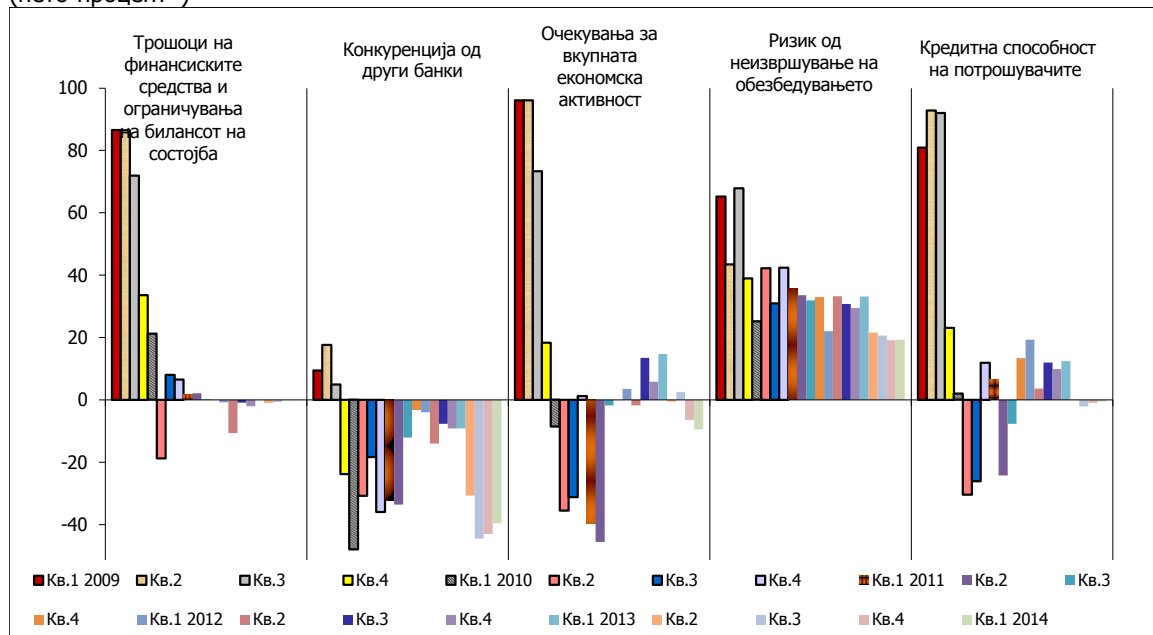
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

Од аспект на поединечните услови за одобрување станбени кредити, најголем дел од банките оцениле дека кредитните услови главно се непроменети во овој период. Кај каматната стапка е забележано понатамошно нето-олеснување, но послабо во однос на претходната анкета, како резултат на помалиот број на банките коишто укажале дека цената на станбените кредити е намалена (32% наспроти 53% од банките). Во однос на провизиите, околу 35% од банките укажуваат на олеснување на овој кредитен услов, наспроти 25% од банките во претходната анкета.

Во однос на факторите коишто делуваат врз условите за одобрување станбени кредити, најголем дел од банките и во оваа анкета укажуваат дека тие главно придонесуваат за непроменетост на кредитните услови. Анкетата не укажува на поголеми промени во согледувањата за ризик од страна на банките во однос на претходниот период. Така, ризикот од неизвршување на обезбедувањето и понатаму е оценет како фактор што придонесува за заострување на кредитните услови (околу 21% од банките). Кај очекувањата за вкупната економска активност, слично како и во претходната анкета, околу 13% од банките оценуваат дека овој фактор придонесува за олеснување на условите, додека речиси сите банки и понатаму укажуваат дека кредитната способност на потрошувачите придонесува за непроменетост на кредитните услови. Од аспект на останатите фактори, и понатаму околу 40% од банките ја оценуваат конкуренцијата од други банки како фактор што придонесува за олеснување на кредитните услови.

Графикон 8

Фактори што предизвикуваат промена на условите за одобрување на станбените кредити
(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

Во поглед на конкретните услови за одобрување потрошувачки кредити во оваа анкета, најголем дел од банките укажале дека тие се непроменети, наспроти претходната анкета кога беа оценети како делумно олеснети. Притоа, забележано е позначително намалување на нето-процентите кај сите видови кредитни услови. Така, кај цената на потрошувачките кредити, 28% од банките оцениле дека е делумно намалена, наспроти околу 73% во претходната анкета. Од аспект на останатите услови, речиси сите банки оцениле дека обврските за обезбедување и достасување на заемите се непроменети, наспроти над една третина од банките коишто укажаа дека се делумно олеснети во претходната анкета. Кај некаматните приходи, само 14% од банките оценија дека овој услов е олеснет, наспроти 70% од банките во претходната анкета.

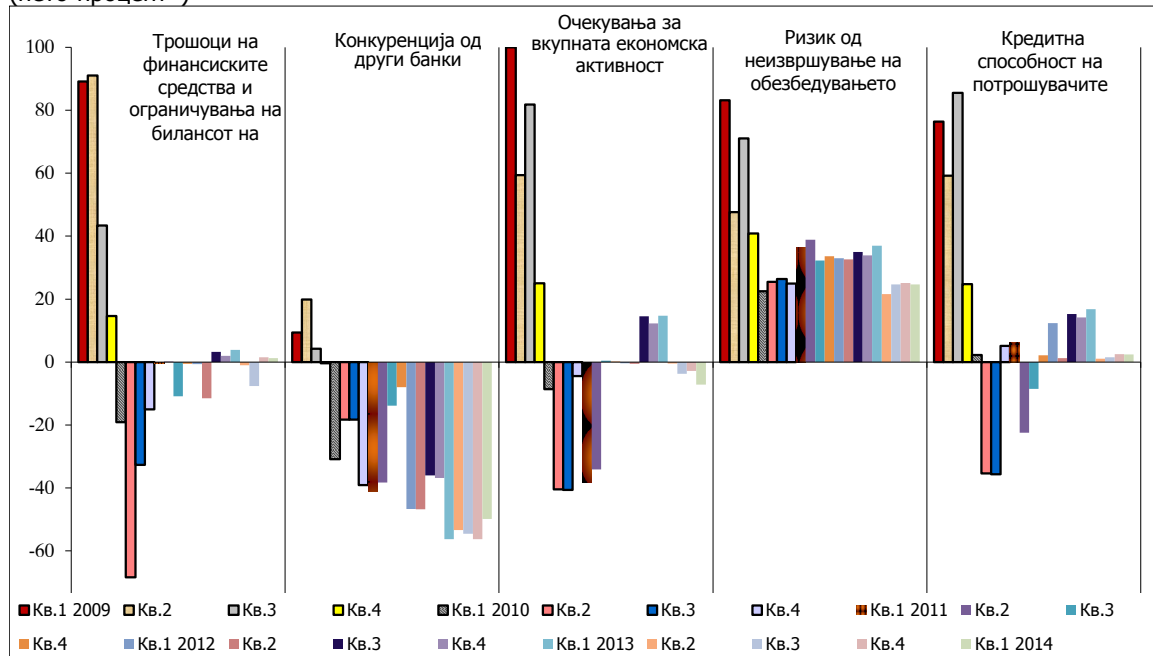
Што се однесува до факторите коишто делуваат врз условите за одобрување потрошувачки кредити, резултатите укажуваат дека тие главно придонесуваат кон непроменетост на кредитните услови. Сепак, како кај станбените, така и кај потрошувачките кредити, согледувањата за ризик на банките и натаму се стабилни. И понатаму, околу 25% од банките укажуваат дека ризикот од неизвршување на обезбедувањето придонесува за заострување на кредитните услови. Од друга страна, пак, слично како и во претходната анкета, околу 11% од банките укажуваат дека очекувањата за вкупната економска активност придонесуваат за олеснување на кредитните услови. Исто така,

конкуренцијата од другите банки, и во оваа анкета, се оценува како фактор што придонесува кон олеснување на условите за кредитирање (околу 50% од банките).

Графикон 9

Фактори што предизвикуваат промена на условите за одобрување потрошувачки кредити

(нето-процент*)

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

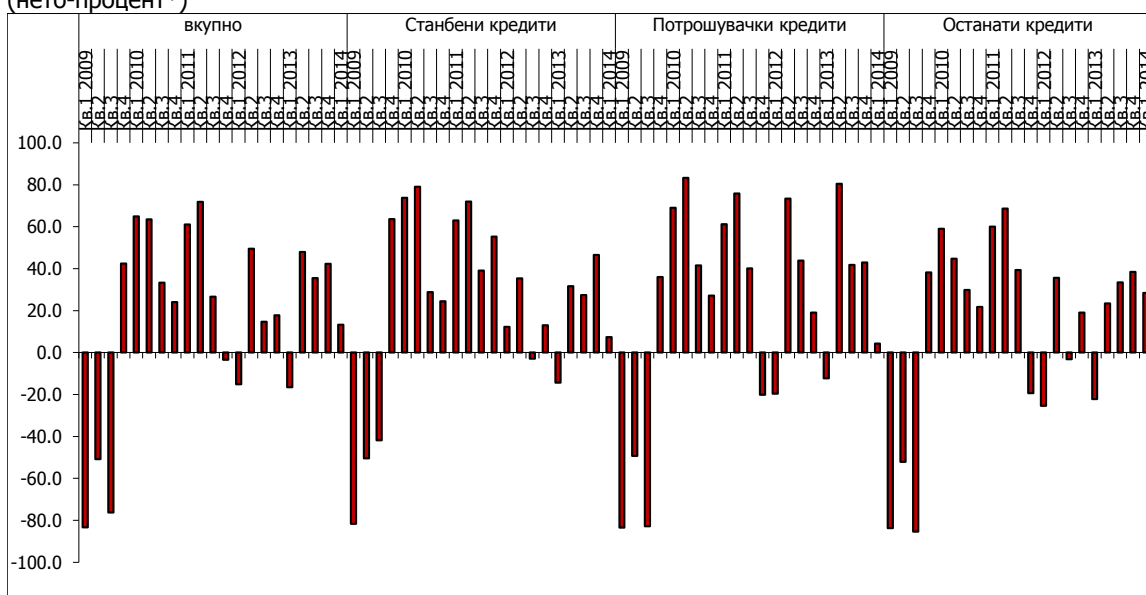
Од аспект на влијанието на промените на монетарната политика врз каматните одлуки на банките, во првото тримесечје на 2014 година, најголем дел од банките укажуваат дека монетарната политика незначително влијаела (помеѓу 80 и 90% од банките, во зависност од типот на кредитот). Сепак, во споредба со претходната анкета, забележан е поголем број на банките коишто укажуваат дека промените на монетарната политика делумно влијаат врз нивната каматна политика за кредитирање на населението.

Побарувачка на кредити

Во однос на побарувачката, банките упатуваат на понатамошно зголемување на побарувачката на нето-основа, но послабо во однос на претходната анкета. Така, околу една третина од банките упатуваат дека побарувачката е делумно намалена во овој период, за разлика од претходниот период кога ниту една банка не се изјасни на овој начин. Од друга страна, слично како и во претходната анкета, околу 40% од банките укажуваат на зголемување на побарувачката на станбени и потрошувачки кредити. Овие движења се во согласност со очекувањата на банките, но се послаби.

Графикон 10

Промена на побарувачката на кредити од страна на населението
(нето-процент*)

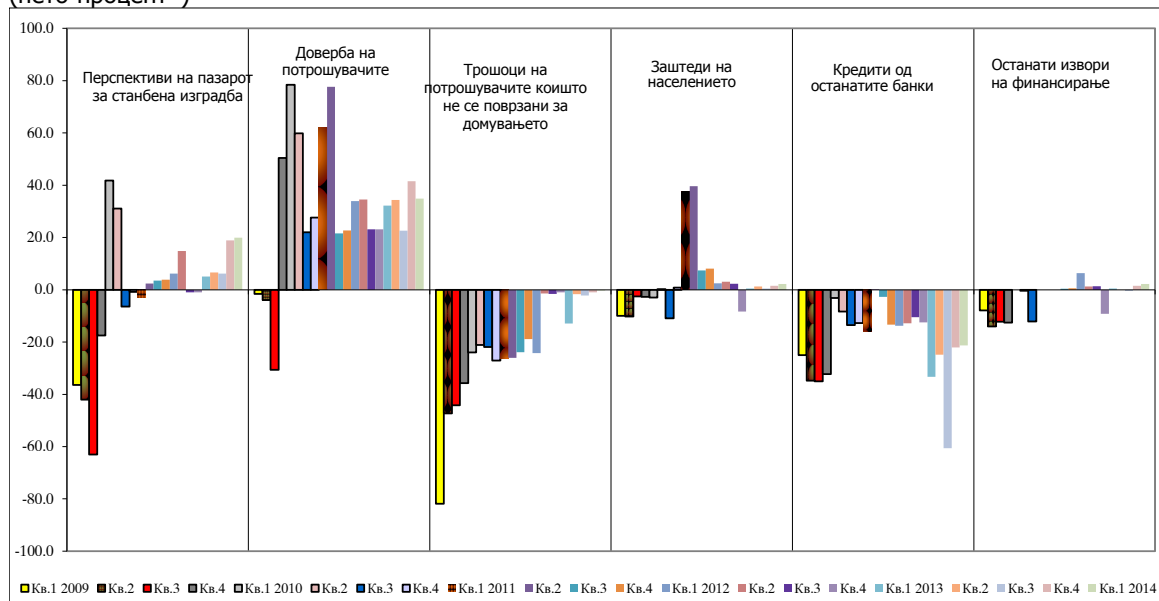

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Најголем дел од банките повторно укажуваат на неутрално влијание на факторите коишто влијаат врз побарувачката на станбени кредити. Сепак, околу 35% од банките (наспроти 42% во претходната анкета) и понатаму ја согледуваат довербата на потрошувачите како фактор со стимулативно дејство. Исто како и во претходната анкета, околу 22% од банките оценија дека перспективите на пазарот за станбена изградба придонесуваат за зголемување на побарувачката. Од друга страна, употребата на алтернативно финансирање во форма на кредити од останати банки и понатаму е оценета како фактор што придонесува за намалување на побарувачката (околу 24% од банките).

Графикон 11

Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на станбени кредити
(нето-процент*)

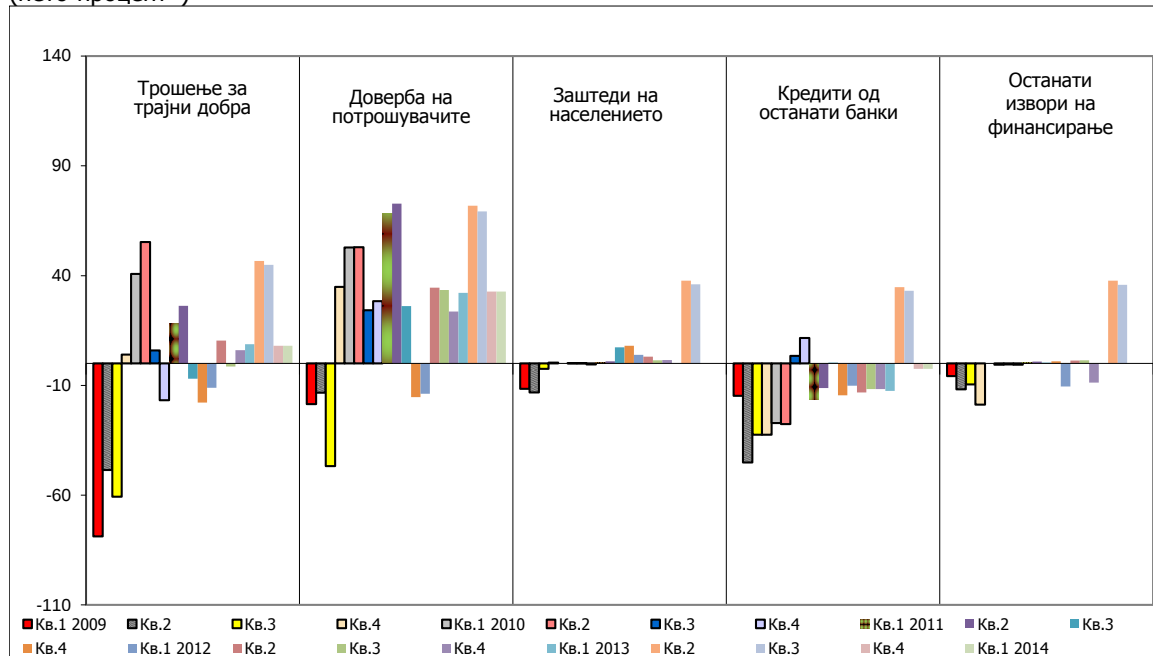

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Од аспект на факторите коишто влијаат врз побарувачката на потрошувачки кредити, најголем дел од банките оценуваат дека тие придонесуваат за непроменета побарувачка на кредити. Во однос на претходната анкета, забележана е речиси иста распределба на одговорите на банките. Така, кај трошењето за трајни добра, околу 11% од банките укажуваат дека овој фактор придонесува за зголемување на побарувачката на потрошувачки кредити. Околу една третина од банките укажуваат дека довербата на потрошувачите е фактор којшто исто така делува во оваа насока, што е речиси исто како и во претходната анкета. И во оваа анкета, речиси сите банки ја оценуваат употребата на различни алтернативни извори на финансирање како фактор што придонесува за непроменета побарувачка на кредити.

Графикон 12

Фактори што предизвикуваат промена на побарувачката на потрошувачки кредити (нето-процент*)

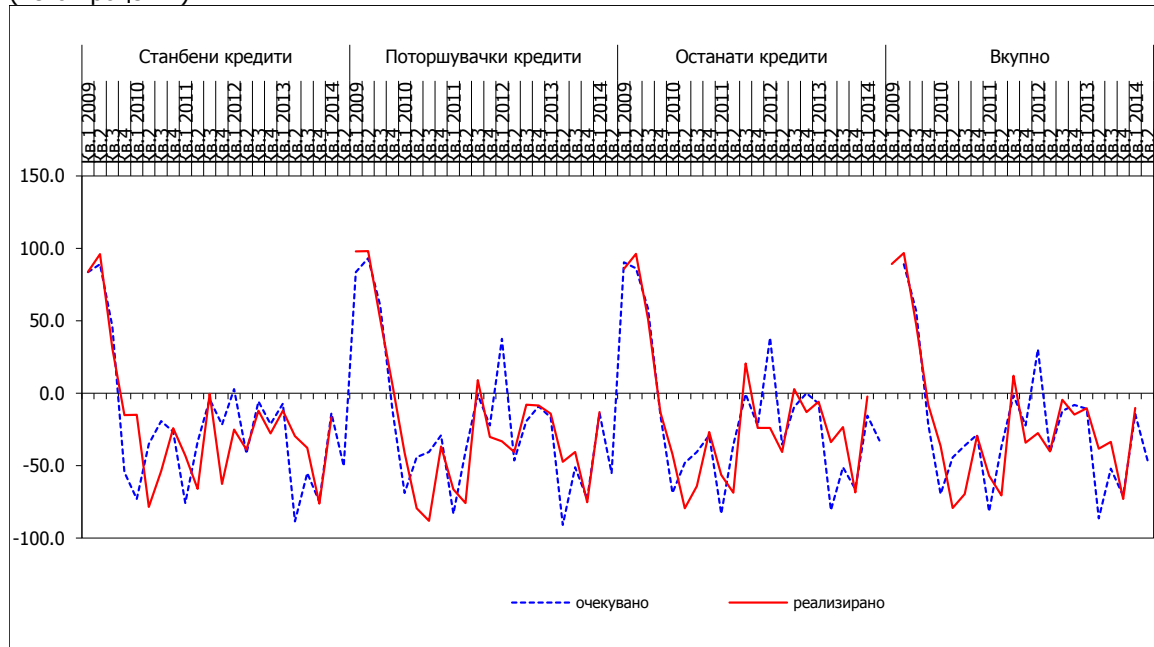
* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

Очекувања

Во поглед на очекувањата за второто тримесечје на 2014 година, се забележува поголем оптимизам кај банките за движењата на кредитните услови и побарувачката, во однос на претходната анкета. Имено, кај кредитните услови, се очекува понатамошно нето-олеснување, и тоа посилно во однос на претходниот период. Воедно, забележано е зголемување на бројот на банките коишто очекуваат делумно олеснување на кредитните услови (од 17% на околу 50% од банките), на сметка на намалениот број на банките коишто не очекуваат поголеми промени во кредитните услови (од 80% на околу 50% од банките).

Графикон 13

Очекувања на банките за промена на условите за кредитирање на населението
(нето-процент*)

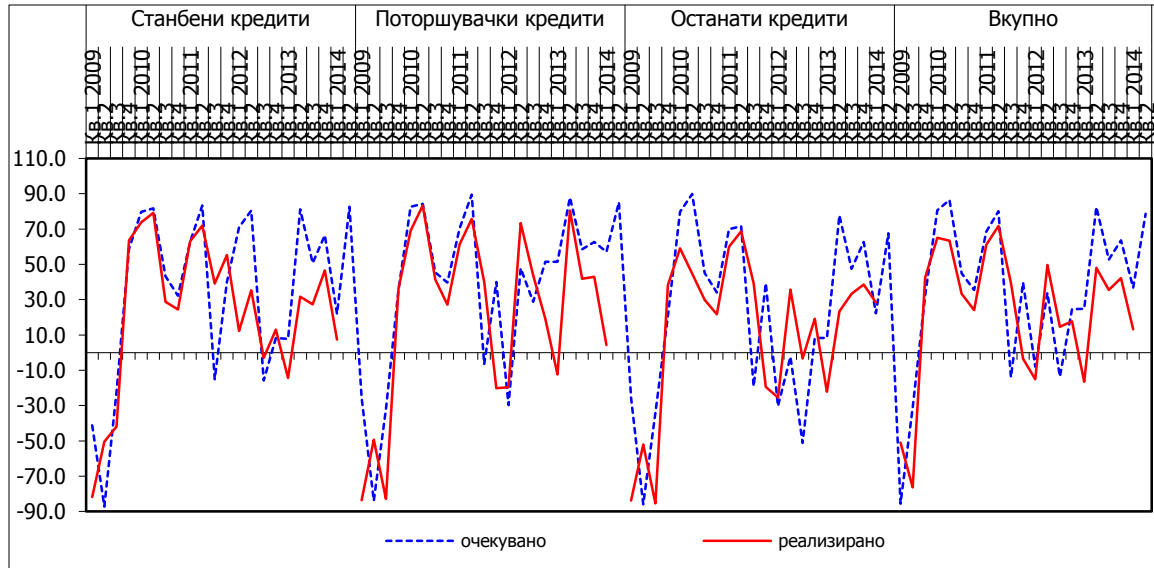

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“ и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

Од аспект на побарувачката, банките во вториот квартал на 2014 година и понатаму очекуваат нето-зголемување, и тоа двојно поголемо во однос на претходната анкета. Ваквите движења се објаснуваат со зголемениот број на банките коишто очекуваат зголемување на побарувачката на кредити (од 22% на 83% од банките кај станбените кредити и од 57% на 85% од банките кај потрошувачките кредити), на сметка, пак, на намалување на бројот на банките коишто не очекуваат поголеми промени кај побарувачката кај двата типа кредити.

Графикон 14

Очекувања на банките за промена на побарувачката на кредити од страна на населението
(нето-процент*)

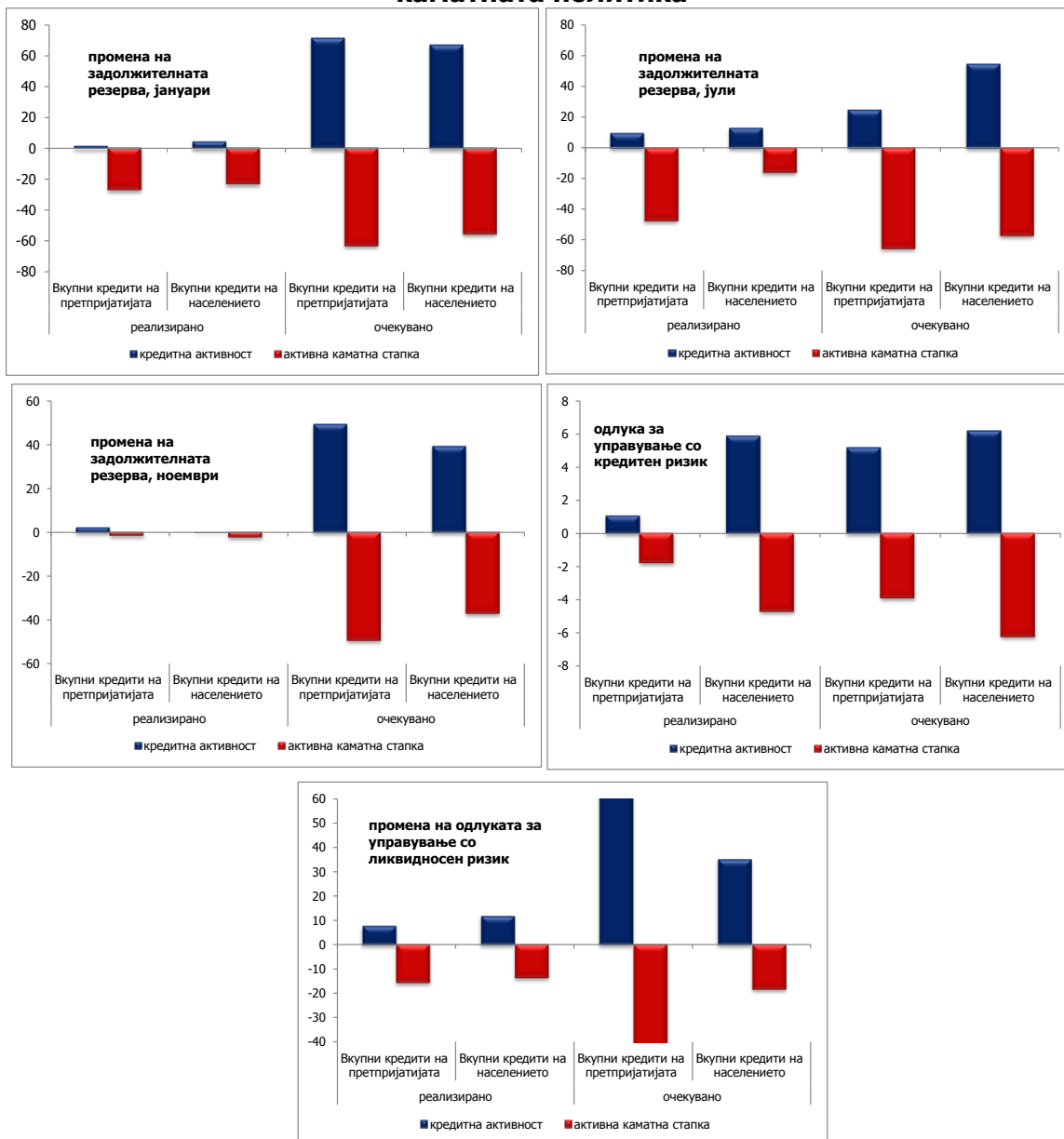

* Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“

Дополнителни прашања на Анкетата за кредитната активност

Во оваа анкета се вклучени и шест групи дополнителни прашања коишто се однесуваат на влијанието на промените кај задолжителната резерва и кај регулаторните мерки врз кредитната активност и каматната политика на банките во првиот квартал на 2014 година и очекувањата на банките за вториот квартал. Имено, прашањата се однесуваат на **оценката на банките за влијанието од промените кај задолжителната резерва (од јануари, јули и ноември 2013 година) врз движењето на кредитната активност и активната каматна стапка во првиот квартал на 2014 година и нивните очекувања за вториот квартал. Другата група прашања, пак, се однесуваат на оценката на банките за влијанието на донесените промени кај Одлуката за управување со ликвидносниот ризик и кредитниот ризик. Исто така, банките даваат оценка за степенот на влијанието од промените кај секоја мерка врз кредитната активност и каматната политика во 2013 година и нивните очекувања за 2014 година.**

Нето-проценти* на одговорите на банките за кредитната активност и каматната политика

* Позитивен нето-процент кај кредитната активност претставува зголемување, негативен нето-процент, пак, е нејзиното намалување. Кај активната каматна стапка, позитивен нето-процент претставува заострување, додека негативен е олабавување на каматната политика на банката.

Заедничка карактеристика за сите одговори е тоа што банките оценуваат дека во првиот квартал на 2014 година, промените во задолжителната резерва, како и промените кај одлуките за управување со ликвидносниот и кредитниот ризик придонесле кон умерено нето-зголемување на кредитната активност, во услови на нето-олеснување на кредитните услови. Мал процент банки сметаат дека овие мерки придонесле за зголемување на кредитната активност, додека мнозинството (во интервал од 70 до 80% во зависност од инструментот) пријавиле

неутрално влијание врз кредитната активност. Сепак, во следните три месеци банките очекуваат дека зголемувањето на кредитната активност и олеснувањето на кредитните услови, на нето-основа, значително ќе се засилат, како резултат на спроведените промени во монетарните инструменти и регулаторните одлуки.

Од аспект на степенот на влијанието на промените во монетарните инструменти и регулаторните мерки врз кредитната активност и активната каматна стапка во 2013 година и нивните очекувања за 2014 година, банките оценуваат дека влијанието на овие промени е умерено, со оценки во интервал од 0 до 3 (вкупниот интервал се движи од 0 до 6, т.е. од мерка што нема влијание до мерка со најголемо влијание). Гледано по поединечните мерки, според банките најголемо влијание имала промената на каматната стапка на благајничките записи, како и Одлуката за управување со кредитниот ризик. Подетален табеларен и графички приказ на одговорите на овие две прашања е даден на крајот од Анкетата, во делот каде што детаљно се прикажани резултатите од дополнителните прашања.

Резултати од индивидуалните прашања од Анкетата за кредитната активност на банките за првиот квартал на 2014 година

I. Кредити на претпријатијата

1. Како се променети условите за кредитирање на Вашата банка,
од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1. 2014	Кв.4	Кв.1. 2014	Кв.4	Кв.1. 2014	Кв.4	Кв.1. 2014	Кв.4	Кв.1. 2014
Значително се заострени	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4	2.4
Делумно се заострени	8.4	11.6	8.4	11.6	8.4	11.6	8.4	11.6	9.1	11.6
Во основа останала непроменети	71.9	77.3	71.9	77.3	71.9	84.1	71.9	77.3	71.2	77.3
Делумно се олеснети	17.4	8.6	17.4	8.6	17.4	1.8	17.4	1.8	17.4	8.6
Значително се олеснети								6.8		
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-6.6	5.4	-6.6	5.4	-6.6	12.2	-6.6	5.4	-5.9	5.4
Број на банки коишто одговорите	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 1 во колоната „вкупно“)? Ве молиме оценете го придонесот за заострувањето или олеснувањето на кредитните стандарди користејќи ја следнава скала:

-- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање

- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање

0 = придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање

+ = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1.2014
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба	2.4	8.3	53.6					
-Трошоци поврзани со капиталната позиција на Вашата банка		10.7	82.4	6.8			7.9	3.9
-Пристап на банката до пазарно финансирање (на пример, на пазарот на пари)		5.3	92.8	1.8			-1.8	3.5
-Ликвидносната позиција на Вашата банка		5.3	53.0	39.8	1.8		-0.2	-36.3
Б) Притисок од конкуренција			64.3					
-Конкуренција од другите банки			48.1	50.0	1.8		-27.9	-51.8
-Конкуренција од небанкарски сектор			100				0.0	0.0
-Конкуренција од пазарното финансирање			98.1	1.8			-1.8	-1.8
В) Согледување за ризикот	2.4	41.4	29.2					
-Очекувања за вкупната економска активност	2.4	50.1	47.4				18.2	52.5
- Очекувања за перспективата на гранката на која припаѓа претпријатието и на перспективата на поединечните фирми	2.4	50.8	43.6	3.1			15.8	50.1
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето	1.8	49.5	48.6				48.8	51.3
Г) Останати фактори. Ве молиме наведете ги			15.8			6.3		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „+“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање).

3. Ве молиме оценете ја важноста на одделните фактори при процената на кредитната способност на претпријатијата.

-- = потполно неважни

- = делумно важни

0 = важни

+ = многу важни

++ = исклучително важни

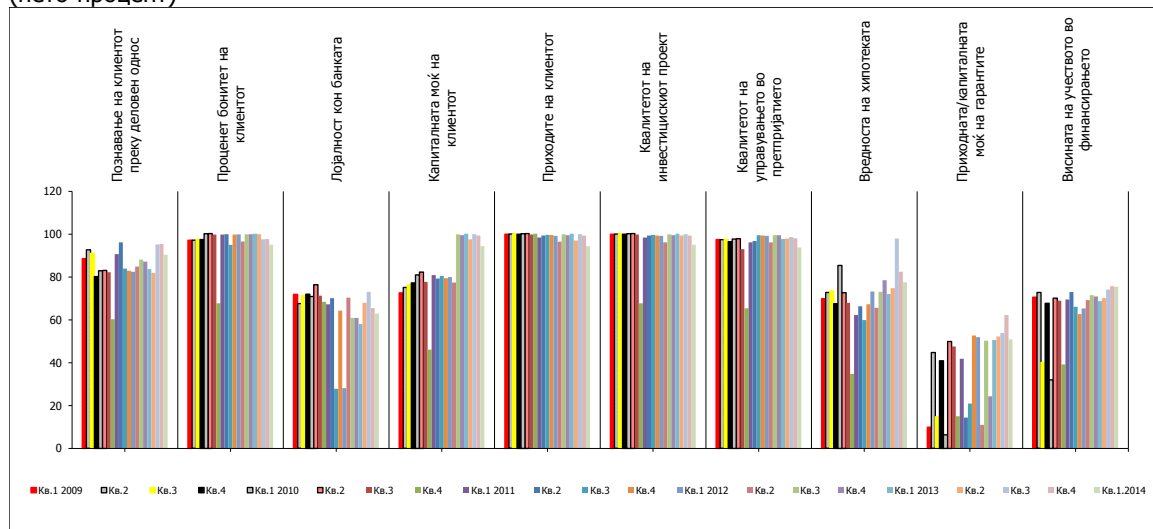
НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1.2014
Познавање на клиентот преку деловен однос	2.4	1.3	2.1	58.7	35.4		95.4	90.4
Проценет бонитет на клиентот		2.4		21.6	75.9		97.7	95.1
Лојалност кон банката	2.4		32.2	61.9	3.4		65.5	62.9
Капиталната моќ на клиентот	2.4		0.7	38.8	58.0		99.4	94.4
Приходите на клиентот		2.4	0.7	22.2	74.6		99.4	94.4
Квалитетот на инвестицискиот проект	2.4			40.8	56.7		99.4	95.1
Квалитетот на управувањето во претпријатието	2.4		1.3	29.8	66.4		98.1	93.8
Вредноста на хипотеката		2.4	17.5	76.6	3.4		82.5	77.6
Приходната/капиталната моќ на гарантите		2.4	44.2	46.0	7.3		62.2	50.9
Висината на учеството во финансирањето	2.4		19.6	70.2	7.7		75.7	75.5
Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (исклучително важни) и „+“ (многу важни) и збирот на „-“ (делумно важни) и „--“ (потполно неважни).

Графикон 15

Важност на одделните фактори при процената на кредитната способност на претпријатијата (нето-процент)

4. Како се променети условите на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

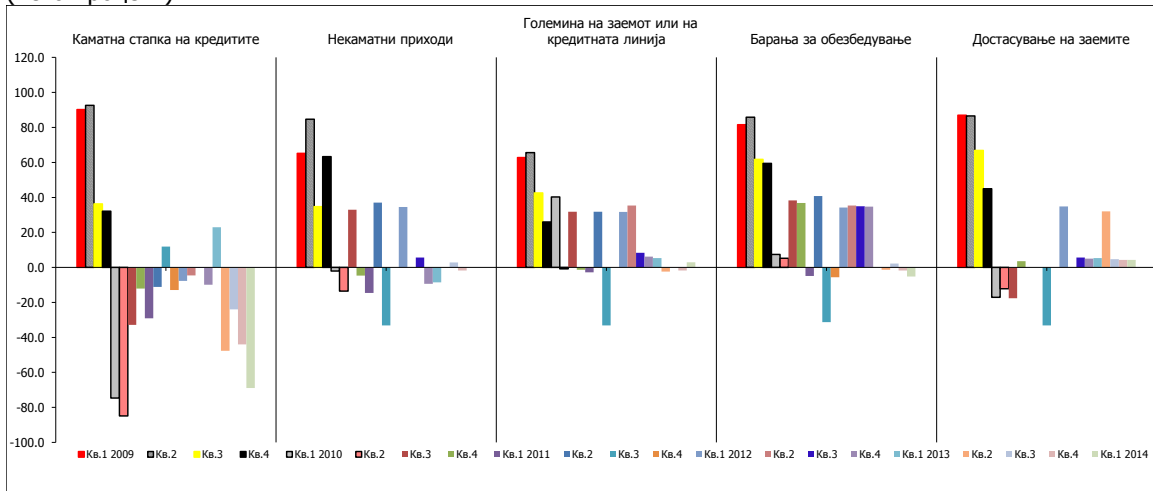
-- = значително се заострени
 - = делумно се заострени
 0 = во основа останаа непроменети
 + = делумно се олеснети
 ++ = значително се олеснети
 НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1.2014
А) Каматна стапка на кредитите			31.0	67.1	1.8		-44.0	-68.9
Б) Останати услови и рокови		2.9	60.1					
-Некаматни приходи			100				-1.8	0.0
-Големина на заемот или на кредитната линија		2.9	97.0				-1.8	2.9
-Барања за обезбедување		2.9	88.9	8.1			-1.8	-5.2
-Достасување на заеми		4.3	95.6				4.3	4.3
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги			18.2			5.6		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

Графикон 16

Промена на условите за кредитирање на банките, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата (нето-процент)

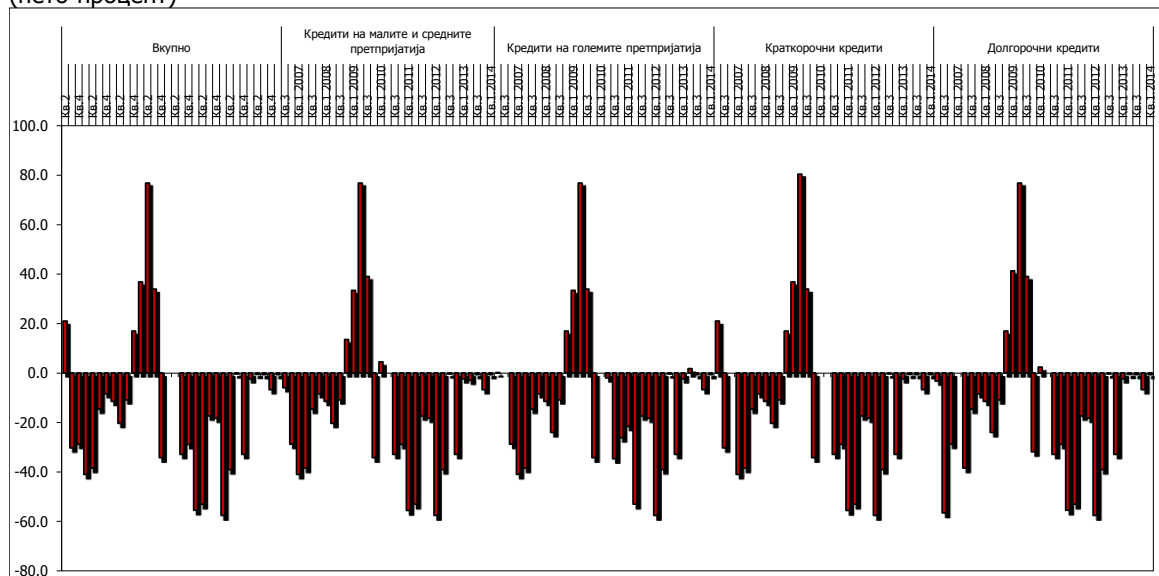
5. Какво влијание имаа промените во монетарната политика врз Вашата каматна политика (камати на новоодобрени кредити на претпријатијата) во последните три месеци?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014
Значително влијаеја										
Делумно влијаеја	25.3	14.0	25.3	14.0	25.3	14.0	25.3	14.0	25.3	14.0
Незначително влијаеја	68.0	85.2	68.0	85.2	68.0	85.2	68.0	85.2	68.0	85.2
Не влијаеја	6.8	0.7	6.8	0.7	6.8	0.7	6.8	0.7	6.8	0.7
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-6.8	-0.7	-6.8	-0.7	-6.8	-0.7	-6.8	-0.7	-6.8	-0.7
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“.

Графикон 17

Влијание на промените во монетарната политика врз каматната политика (камати на новоодобрени кредити на претпријатијата) на банките (нето-процент)

6. Како се промени побарувачката на кредити од страна на претпријатијата во последните три месеци, исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени?

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014
Значително е намалена										
Делумно е намалена		1.3		1.3		1.3		1.3		1.3
Во основа остана непроменета	66.5	55.7	66.5	46.8	66.5	87.4	66.5	53.6	66.5	55.7
Делумно е зголемена	33.6	42.9	33.6	51.8	33.6	11.2	33.6	45	33.6	42.9
Значително е зголемена										
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	33.6	41.6	33.6	50.5	33.6	9.9	33.6	43.7	33.6	41.6
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

7. Како влијаеја наведените фактори врз побарувачката на кредити од страна на претпријатијата (се однесува на одговорот на прашањето 6 во колоната „вкупно“)? Ве молиме оценете го секој фактор употребувајќи ја скалата:

-- = значително придонесува за намалување на побарувачката

- = делумно придонесува за намалување на побарувачка

0 = придонесува за непроменетост на побарувачката

+ = делумно придонесува за зголемување на побарувачката

++ = значително придонесува за повисока побарувачка

НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1.2014
А) Потребности од финансирање			64.4	0.7				
- Инвестиции во основни средства		6.7	56.9	36.3			44.6	29.6
-Инвестиции во залихи и обртен капитал			55.6	42.5	1.8		57.8	44.3
-Преструктурирање на долгот		1.3	65.1	18.0	0.0	15.5	49.6	16.7
Б) Употреба на алтернативно финансирање		1.3	64.4	0.7				
-Интерно финансирање		1.3	98.6				-1.3	-1.3
-Заеми од останати банки		6.7	90.7	2.5			26.8	-4.2
-Издавање сопствени хартии од вредност			71.5			28.4	0.0	0.0
Ве молиме наведете ги								
В) Останати фактори,			25.0			6.3		

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

8. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај условите за кредитирање на Вашата банка во следните три месеци, од аспект на одобрувањето кредити на претпријатијата.

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014
Значително ќе се заострат										
Делумно ќе се заострат	8.4		8.4		8.4		8.4		8.4	
Во основа ќе останат непроменети	78.6	96.0	78.6	95.3	85.4	96.0	78.6	96.0	78.6	96.0
Делумно ќе се олеснат	13.1	2.1	13.1	2.8	6.3	3.9	13.1	2.1	13.1	2.1
Значително ќе се олеснат		1.8		1.8				1.8		1.8
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-4.7	-3.9	-4.7	-4.6	2.1	-3.9	-4.7	-3.9	-4.7	-3.9
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

9. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај побарувачката на кредити од страна на претпријатијата во следните три месеци (исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени).

	Вкупно		Кредити на малите и средните претпријатија		Кредити на големите претпријатија		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014	Кв.4	Кв.1.2014
Значително ќе се намали										
Делумно ќе се намали										
Во основа ќе остане непроменета	26.6	93.5	26.6	86.7	33.4	94.2	33.4	62.5	26.6	57.5
Делумно ќе се зголеми	71.4	4.6	71.4	11.4	64.6	3.9	64.6	35.6	71.4	40.6
Значително ќе се зголеми	2.1	1.8	2.1	1.8	2.1	1.8	2.1	1.8	2.1	1.8
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	73.5	6.4	73.5	13.2	66.7	5.7	66.7	37.4	73.5	42.4
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Кредити на населението

10. Како се променети условите за кредитирање на Вашата банка од аспект на одобрувањето кредити на населението во изминатите три месеци?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014
Значително се заострени								
Делумно се заострени								
Во основа останаа непроменети	26.9	89.8	23.7	83.5	24.8	86.9	31.6	97.8
Делумно се олеснети	73.1	10.2	76.3	16.5	75.2	13.1	68.4	2.2
Значително се олеснети								
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-73.1	-10.2	-76.3	-16.5	-75.2	-13.1	-68.4	-2.2
Број на банки коишто одговорите	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

11. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка во поглед на одобрувањето станбени кредити на населението во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 10)? Ве молиме оценете го придонесот на наведените фактори за заострувањето или олеснувањето на условите за кредитирање користејќи ја следнава скала:

- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање
- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање
- 0 = придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање
- + = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање
- ++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање
- НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2014
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба			100				0.0	0.0
Б) Притисок од конкуренција		0.5	47.7	13.9				
-Конкуренција од други банки		0.5	59.4	40.1			-43.0	-39.6
В) Согледувања за ризикот		3.9	59.7	2.2				
-Очекувања за вкупната економска активност		3.4	83.8	12.8			-6.4	-9.4
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето		21.5	76.3	2.2			19.1	19.3
-Кредитна способност на потрошувачите		2.0	95.5	2.5			-1.0	-0.5
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите).

12. Ве молиме оценете ја важноста на одделните фактори при процената на кредитната способност на населението.

-- = потполно неважни

- = делумно важни

o = важни

+ = многу важни

++ = исклучително важни

НП = неприменливо

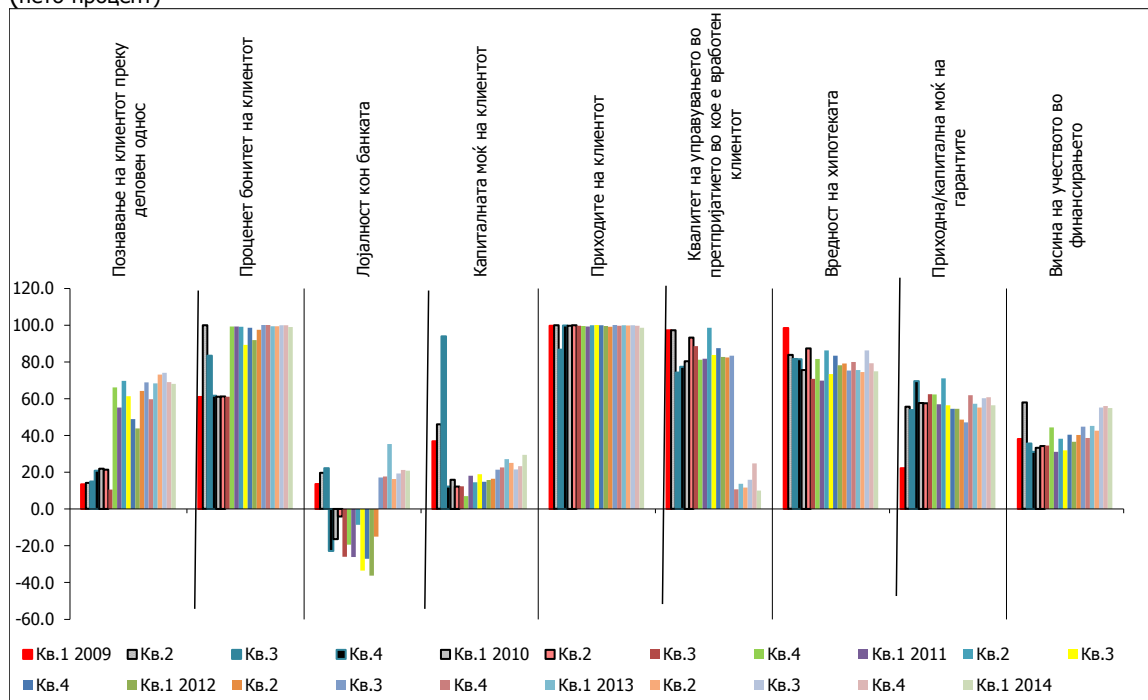
	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2014
Познавање на клиентот преку деловен однос		0.5	27.2	62.5	6.1	3.7	69.1	68.1
Проценет бонитет на клиентот		0.5		45.8	53.7		100	99.0
Лојалност кон банката	0.5	2.5	73.2	15.8	8.0		21.3	20.8
Капиталната моќ на клиентот		35.1	0.3	61.3	3.3		23.3	29.5
Приходите на клиентот		0.5	0.3	28.0	71.2		100	98.7
Квалитет на управувањето во претпријатието во кое е вработен клиентот	0.5	34.9	19.1	42.2	3.3		24.8	10.1
Вредност на хипотеката	0.5		24.1	21.0	54.4		79.4	74.9
Приходна/капитална моќ на гарантите		0.5	42.6	19.0	37.9		60.8	56.4
Висина на учеството во финансирањето	0.5		44.1	49.8	5.6		56.0	54.9
Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (исклучително важни) и „+“ (многу важни) и збирот на „-“ (делумно важни) и „--“ (потполно неважни).

Графикон 18

Важност на одделните фактори при процената на кредитната способност на населението

(нето-процент)

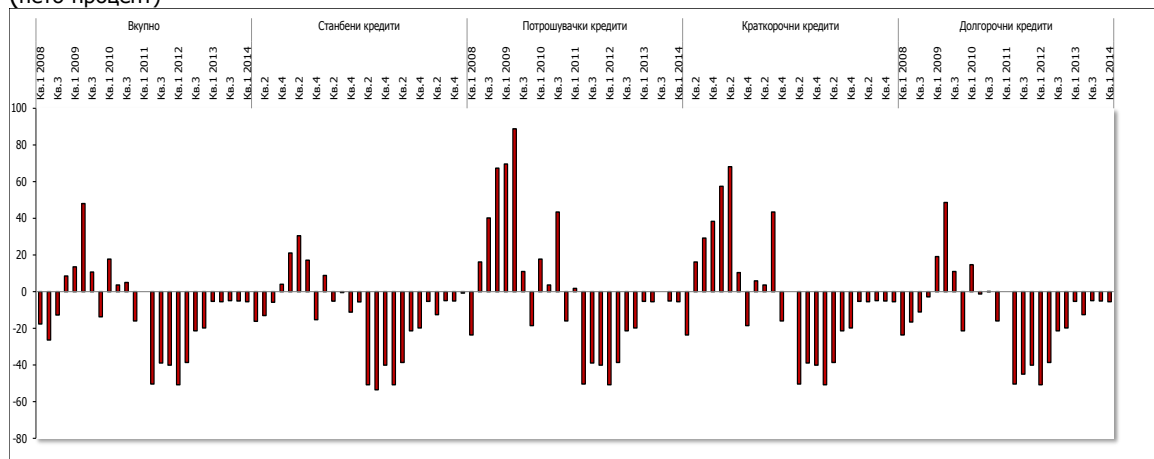
13. Какво влијание имаа промените во монетарната политика врз Вашата каматна политика (камати на новоодобрени кредити на населението) во последните три месеци?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Краткорочни кредити		Долгорочни кредити	
	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014
Значително влијаеја										
Делумно влијаеја	2	12.8	12.5	9.1	8.8	14.3	8.8	12.8	12.5	14.3
Незначително влијаеја	92.9	81.7	82.4	90.1	86.1	80.2	86.1	81.7	82.4	80.2
Не влијаеја	5.1	5.5	5.1	0.8	5.1	5.5	5.1	5.5	5.1	5.5
Неприменливо										
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-5.1	-5.5	-5.1	-0.8	-5.1	-5.5	-5.1	-5.5	-5.1	-5.5
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу процентите „значително влијаеја“ и „не влијаеја“.

Графикон 19

Влијание на промените во монетарната политика врз каматната политика (камати на новоодобрени кредити на населението) на банките (нето-процент)

14. Како се променети условите на Вашата банка, од аспект на одобрувањето станбени кредити на населението, во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

-- = значително се заострени

- = делумно се заострени

0 = во основа останаа непроменети

+ = делумно се олеснети

++ = значително се олеснети

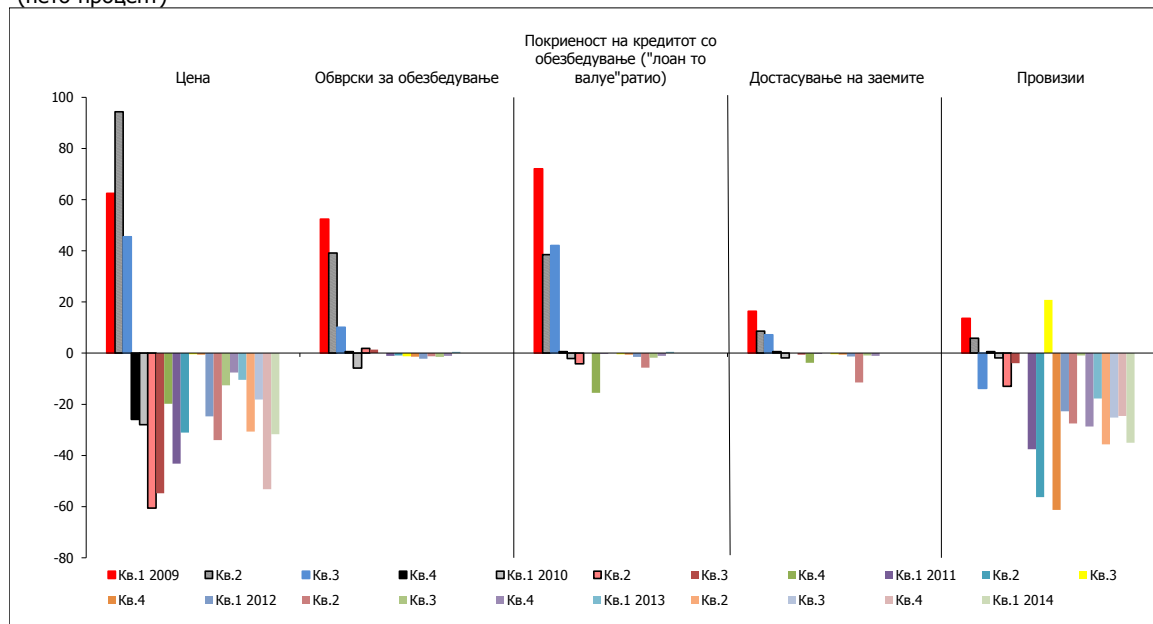
НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2014
А) Цена			68.3	31.7			-53.2	-31.7
Б) Останати услови			69.1					
-Обврски за обезбедување			100				0.0	0.0
-Покриеност на кредитот со обезбедување ("loan to value" ratio)			100				0.0	0.0
-Достасување на заемите			100				0.0	0.0
-Провизии			65.0	31.6	3.4		-24.6	-35.0
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

Графикон 20

Промена на условите на банките, од аспект на одобрувањето станбени кредити на населението (нето-процент)

15. Како влијаеја долунаведените фактори врз условите за кредитирање на Вашата банка во изминатите три месеци од аспект на одобрувањето потрошувачки кредити и останати кредити на населението (се однесува на одговорот на прашањето 10)? Ве молиме оценете го придонесот на наведените фактори за заострувањето или олеснувањето на условите за кредитирање користејќи ја следнава скала:

-- = значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање

- = делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање

0 = во основа придонесуваат за непроменетост на условите за кредитирање

+ = делумно придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

++ = значително придонесуваат за олеснување на условите за кредитирање

НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2014
А) Трошоци на финансиските средства и ограничувања на билансот на состојба		3.4	94.4	2.2			1.5	1.2
Б) Притисок од конкуренција			41.3	24.5				
-Конкуренција од другите банки			50.1	49.9			-56.3	-49.9
В) Согледувања за ризикот		3.4	62.4					
-Очекувања за вкупната економска активност		3.4	86.0	10.6			-2.8	-7.2
-Ризик од неизвршување на обезбедувањето		24.7	75.3				25.1	24.7
- Кредитна способност на потрошувачите		4.9	92.6	2.5			2.5	2.4
Г) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и „-“ (делумно придонесуваат за заострени услови за кредитирање) и збирот на „+“ (делумно придонесуваат за олеснување на условите) и „++“ (значително придонесуваат за олеснување на условите).

16. Како се променети условите на Вашата банка за одобрување потрошувачки кредити и останати кредити на населението во изминатите три месеци? Ве молиме оценете го секој фактор користејќи ја скалата:

-- = значително се заострени

- = делумно се заострени

0 = во основа останаа непроменети

+ = делумно се олеснети

++ = значително се олеснети

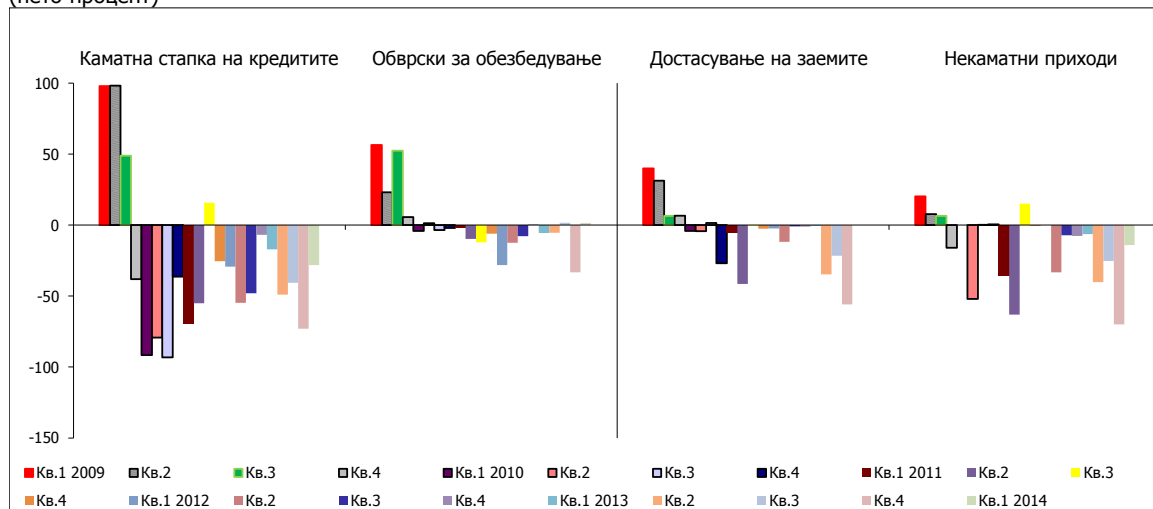
НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2014
А) Каматна стапка на кредитите			71.9	28.1			-73.0	-28.1
Б) Останати услови			72.5					
-Обврски за обезбедување		1.5	98.5				-33.3	1.5
-Достасување на заемите			100.0				-55.9	0.0
-Некаматни приходи			86.0	14.0			-69.9	-14.0
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „--“ (значително се заострени) и „-“ (делумно се заострени) и збирот на „+“ (делумно се олеснети) и „++“ (значително се олеснети).

Графикон 21

Промена на условите на банките, од аспект на одобрувањето потрошувачки кредити и останати кредити на населението (нето-процент)

17. Како се промени побарувачката на кредити од страна на населението во последните три месеци, исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени?

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014
Значително е намалена								
Делумно е намалена		22.8		34.6		34.6		
Во основа остана непроменета	57.7	41.2	53.5	23.4	57	26.5	61.5	71.6
Делумно е зголемена	40.3	29.9	44.5	38.3	41.0	28.2	36.5	26.2
Значително е зголемена	2.0	6.2	2	3.7	2.0	10.7	2	2.2
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	42.3	13.3	46.5	7.4	43.0	4.3	38.5	28.4
Број на банки коишто одговорите	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

18. Како влијаеја долунаведените фактори врз побарувачката на станбени кредити од страна на населението во изминатите три месеци (се однесува на прашањето 17)? Ве молиме оценете го секој фактор посебно употребувајќи ја скалата:

-- = значително придонесува за намалување на побарувачката
 - = делумно придонесува за намалување на побарувачката
 0 = придонесува за непроменетост на побарувачката
 += делумно придонесува за зголемување на побарувачката
 ++ = значително придонесува за зголемување на побарувачката
 НП = неприменливо

	--	-	o	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2014
А) Потребите за финансирање			49.4	13.9				
- Перспективи на пазарот за станбена изградба	2.5		75.1	22.4			18.9	19.9
-Доверба на потрошувачите			65.1	34.9			41.5	34.9
-Трошоци на потрошувачите коишто не се поврзани за домувањето		2.5	95.3	2.2			-1.0	-0.3
Б) Употреба на алтернативно финансирање			63.6	2.2				
-Заштеди на населението			97.8	2.2			1.5	2.2
-Кредити од останатите банки		23.5	74.3	2.2			-22.1	-21.3
- Останати извори на финансирање			97.8	2.2			1.5	2.2
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесува за намалување на побарувачката).

19. Како влијаеја наведените фактори врз побарувачката на потрошувачки и останати кредити од страна на населението во изминатите три месеци (се однесува на одговорот на прашањето 17)? Ве молиме оценете го секој фактор посебно употребувајќи ја скалата:

--= значително придонесува за намалување на побарувачката

- = делумно придонесува за намалување на побарувачката

0= придонесува за непроменетост на побарувачката

+ = делумно придонесува за зголемување на побарувачката

++ = значително придонесува за зголемување на побарувачката

НП = неприменливо

	--	-	0	+	++	НП	Нето-процент	
							Кв.4	Кв.1 2014
А) Потребности за финансирање			53.8	12.0				
- Трошење за трајни добра како што се: автомобили, мебел и сл.		2.5	86.9	10.6			8.0	8.1
-Доверба на потрошувачите			67.3	32.7			32.7	32.7
Б) Употреба на алтернативи за финансирање			65.8					
-Заштеди на населението			100.0				0.0	0.0
-Кредити од останати банки		2.5	97.5				-2.5	-2.5
-Останати извори на финансирање			100.0				0.0	0.0
В) Останати фактори, Ве молиме наведете ги								

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на „++“ (значително придонесува за повисока побарувачка) и „+“ (делумно придонесува за повисока побарувачка) и збирот на „-“ (делумно придонесува за намалување на побарувачката) и „--“ (значително придонесуваат за намалување на побарувачката).

20. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај условите за кредитирање на Вашата банка, од аспект на одобрувањето кредити на населението во следните три месеци.

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014
Значително ќе се заострат								
Делумно ќе се заострат	2.9				6.8			
Во основа ќе останат непроменети	80.0	53.6	86.3	49.7	72.9	44.7	84.5	67.3
Делумно ќе се олеснат	17.0	46.4	13.7	50.3	20.3	55.3	15.2	32.7
Значително ќе се олеснат	0.1						0.3	
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	-14.2	-46.4	-13.7	-50.3	-13.5	-55.3	-15.5	-32.7
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

21. Ве молиме назначете каква промена очекувате кај побарувачката на кредити од страна на населението во следните три месеци (исклучувајќи ги вообичаените сезонски промени).

	Вкупно		Станбени кредити		Потрошувачки кредити		Останати кредити	
	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014	Кв.4	Кв.1 2014
Значително ќе се намали								
Делумно ќе се намали								
Во основа ќе остане непроменета	63.2	21.4	78.1	17.3	43	14.8	77.8	32.4
Делумно ќе се зголеми	36.8	78.6	21.9	82.7	57	85.2	22.2	67.6
Значително ќе се зголеми								
Неприменливо								
Вкупно	100	100	100	100	100	100	100	100
Нето-процент	36.8	78.6	21.9	82.7	57.0	85.2	22.2	67.6
Број на банки коишто одговориле	14	14	14	14	14	14	14	14

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Карактеристики на процесот на кредитирање во Вашата банка

Во следниве две табели се прикажани одговорите на банките на одделни конкретни прашања поврзани со процесот на одобрување кредити.

Кредитирање на претпријатијата*

Фактор/услов	1	2	3	4	5	0	
Број на години за кои се бараат финансиски извештаи	6.8	45.2	79.6				1) помалку од две; 2) две; 3) повеќе од две; 4) останато.
Фреквентност на посети на клиентите и на потенцијалните клиенти		35.4	96.2				1) никогаш; 2) понекогаш; 3) редовно; 4) останато.
Најчеста намена на одобрените кредити	21.1	100	38.5	40.4			1) основни средства; 2) обртни средства; 3) ликвидност; 4) останато.
Најчест сооднос на хипотеката и износот на кредитот	67.1	67.7	2.4	31.7			1) помалку од два; 2) два; 3) повеќе од два; 4) останато.
Достапност на кредитите без залог	16.0	40.6		44.6			1) да; 2) не; 3) само рамковните; 4) останато.
Минимален број на гаранتي	38.1					43.4	
Сооднос на приходите на гарантот и месечната отплата	9.7	13.6		58.2			1) помалку од една третина; 2) една третина; 3) повеќе од една третина; 4) останато.
Задолжителен ексклузивен однос со банката при долгорочно кредитирање	51.5	14.5	42.5				1) да; 2) не; 3) за некои намени; 4) останато.
Кој ги одобрува кредитите до 100.000 евра?	31.7	75.2	31.7	56.4			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Кој ги одобрува кредитите од 100.000 евра до 500.000 евра?	31.7	72.7	37.8	58.9			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Кој ги одобрува кредитите над 500.000 евра?	31.7	69.2	48.2	58.9			1) Управниот одбор; 2) Кредитниот одбор; 3) Управниот и Кредитниот одбор; 4) останато
Вообичаено времетраење на постапката на одобрување кредит	1.8	75.9	53.9	1.3			1) помалку од една седмица; 2) од една до две седмици; 3) повеќе од две седмици; 4) останато.
Колкав е просечниот период за реализација на хипотекиите?		29.1	70.8	31.7			1) помалку од шест месеци; 2) од шест до дванаесет месеци; 3) од една до две години; 4) повеќе од две години; 5)

Кредитирање на населението*

Фактор/услов	1	2	3	4	5	0	
Дали бројот на месеци на постојано вработување на барателот на кредит е релевантен при одобрувањето на кредит?		100.0					1-не, 2-да,
Колку месеци вообичаено треба да биде вработен барателот на кредит во постојан работен однос?	46.3	53.7					1-до шест месеци, 2-од шест до дванаесет месеци, 3-од 1 година до две години, 4-над две години
Најчест сооднос на хипотеката и износот на кредитот	67.8	31.7	0.5	10.6			1- помалку од два, 2-два, 3- повеќе од два, 4-останато
Достапност на кредитите без залог	88.6	10.9		11.1			1-да, 2-не, 3-само рамковните кредити, 4- останато
Минимален број на жиранти	24.3	0.8				74.9	
Сооднос на приходите на жирантот и месечната отплата*	10.6	51.2	48.8				1-помалку од една третина, 2-една третина, 3-повеќе од една третина, 4- останато
Автоматизирано одобрување кредити на населението	13.1	86.9					1-да, 2-не, 3-останато
Задолжителен ексклузивен однос со банката при долгорочно кредитирање	11.7	81.9	17.0				1-да, 2-не, 3-за некои намени, 4-останато
Кој ги одобрува кредитите во вредност поголема од 20.000 евра?	2.2	50.8		43.3			1-управниот одбор, 2- кредитниот одбор, 3- управниот и кредитниот одбор, 4-останато
Вообичаено времетраење на постапката на одобрување кредит	29.6	60.4	24.0				1-помалку од една седмица, 2-една до две седмици, 3- повеќе од две седмици, 4- останато
Колку изнесува просечното времетраење на реализација на хипотекиите?	5.8	83.1	11.1	10.6			1-помалку од шест месеци, 2-од шест до дванаесет месеци, 3-една до две години, 4-повеќе од две години, 5-останато

* Некои банки одговориле со повеќе од еден одговор, а некои не одговориле на прашањата.

Дополнителни прашања на Анкетата за кредитната активност

а) Промена на задолжителната резерва (јануари 2013 г.)

1. Какво е влијанието на промените на Одлуката за задолжителна резерва* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е намалена		
Делумно е намалена		
Во основа е непроменета	93.3	79.1
Делумно е зголемена	1.8	4.7
Значително е зголемена		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	1.8	4.7
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е заострена		
Делумно е заострена		
Во основа е непроменета	67.8	60.3
Делумно е олеснета	27.3	23.5
Значително е олеснета		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-27.3	-23.5
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на овие промени врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се намали		
Делумно ќе се намали		
Во основа ќе биде непроменета	23.6	16.6
Делумно ќе се зголеми	71.5	67.2
Значително ќе се зголеми		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	71.5	67.2
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се заостри		
Делумно ќе се заостри		
Во основа ќе биде непроменета	31.7	28.1
Делумно ќе биде олеснета	63.4	55.7
Значително ќе биде олеснета		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-63.4	-55.7
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

* се однесува на Измените на Одлуката за задолжителна резерва (донесени во ноември 2012 година), коишто стапија на сила од 1.01.2013 година, со коишто се овозможува намалување на основата за задолжителна резерва на банките за износот на новоодобрените кредити на нето-извозниците и на домашните производители на електрична енергија, како и за вложувањата во должнички хартии од вредност во домашна валута без валутна клаузула, издадени од споменатите претпријатија. Одлуката предвидува и целосно ослободување од издвојување задолжителна резерва за обврските на банките за издадени должнички хартии од вредност во домашна валута и оригинален рок на достасување од најмалку две години.

6) Промена на задолжителната резерва (јули 2013 г.)

1. Какво е влијанието на промените на Одлуката за задолжителна резерва* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е намалена		
Делумно е намалена		
Во основа е непроменета	85.1	70.4
Делумно е зголемена	10.0	13.4
Значително е зголемена		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	10.0	13.4
Број на банки коишто одговорите	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е заострена		
Делумно е заострена		
Во основа е непроменета	47.5	67.4
Делумно е олеснета	47.6	16.4
Значително е олеснета		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-47.6	-16.4
Број на банки коишто одговорите	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на овие промени врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се намали		
Делумно ќе се намали		
Во основа ќе биде непроменета	70	29.1
Делумно ќе се зголеми	19.7	47.8
Значително ќе се зголеми	5.4	6.9
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	25.1	54.7
Број на банки коишто одговорите	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се заостри		
Делумно ќе се заостри		
Во основа ќе биде непроменета	29.6	26.6
Делумно ќе биде олеснета	65.5	57.2
Значително ќе биде олеснета		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-65.5	-57.2
Број на банки коишто одговорите	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

*се однесува на Одлука за изменување на Одлуката за задолжителна резерва којашто се донесе во јули 2013 година и со којашто се намалува стапката на задолжителната резерва за обврските на банките во домашна валута од 10% на 8%, со истовремено зголемување на стапката на задолжителната резерва за обврските во странска валута од 13% на 15%. Исто така, со измените се предвидува стапка на издвојување на задолжителна резерва од 0% за обврските на банките кон нерезидентите – финансиски друштва, со договорна рочност над една година, како и за сите обврски кон нерезидентите со договорна рочност над две години. За краткорочните обврски кон нерезидентите – финансиски друштва во странска валута со договорна рочност до една година и натаму се применува стапка од 13%. Заради задржување на задолжителната резерва во денари и во евра на релативно стабилно ниво, со измените се предвидува зголемување на делот од задолжителната резерва во евра, којшто се исполнува во денари од 23% на 30%.

в) Промена на задолжителната резерва (ноември 2013 г.)

1. Какво е влијанието на промените на Одлуката за задолжителна резерва* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е намалена		
Делумно е намалена		
Во основа е непроменета	92.6	83.5
Делумно е зголемена	2.5	0.3
Значително е зголемена		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	2.5	0.3
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е заострена		
Делумно е заострена		
Во основа е непроменета	93.3	81.3
Делумно е олеснета	1.8	2.5
Значително е олеснета		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-1.8	-2.5
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“, и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на овие промени врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се намали		
Делумно ќе се намали		
Во основа ќе биде непроменета	45.8	44.5
Делумно ќе се зголеми	49.3	39.3
Значително ќе се зголеми		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	49.3	39.3
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се заостри		
Делумно ќе се заостри		
Во основа ќе биде непроменета	45.8	46.7
Делумно ќе биде олеснета	49.3	37.1
Значително ќе биде олеснета		
Неприменливо		10.6
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-49.3	-37.1
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“, и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

* се однесува на Одлука за изменување на Одлуката за задолжителна резерва којашто беше донесе во ноември 2013 година и со која се предвидува НБРМ да не плаќа надомест на издвоената задолжителна резерва (стапката на надомест претходно изнесуваше 1% на задолжителната резерва во денари и 0,1% на задолжителната резерва во евра). Одлуката се применува од 1. јануари 2014 година.

г) Одлука за управување со кредитниот ризик

1. Какво е влијанието на донесената Одлука за управување со кредитниот ризик* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредит на активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е намалена		
Делумно е намалена	0.7	0.3
Во основа е непроменета	92.6	87.9
Делумно е зголемена	1.8	6.2
Значително е зголемена		
Непримениливо		
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	1.1	5.9
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е заострена		
Делумно е заострена		
Во основа е непроменета	93.3	89.7
Делумно е олеснета	1.8	4.7
Значително е олеснета		
Непримениливо		
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-1.8	-4.7
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“ и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на оваа одлука врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредит на активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се намали		
Делумно ќе се намали		
Во основа ќе биде непроменета	89.9	88.2
Делумно ќе се зголеми	5.2	6.2
Значително ќе се зголеми		
Непримениливо		
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	5.2	6.2
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се заостри		
Делумно ќе се заостри		
Во основа ќе биде непроменета	91.2	88.2
Делумно ќе биде олеснета	3.9	6.2
Значително ќе биде олеснета		
Непримениливо		
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-3.9	-6.2
Број на банки коишто одговориле	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“ и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

* се однесува на Одлуката за управување со кредитен ризик којашто се донесе во март 2013 година од страна на НБРМ, и започна да се применува од 1.12.2013 година

д) Одлука за управување со ликвидносниот ризик

1. Какво е влијанието на измените на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките* врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во последните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е намалена		
Делумно е намалена		
Во основа е непроменета	87.2	82.5
Делумно е зголемена	7.9	11.9
Значително е зголемена		
Неприменливо		
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	7.9	11.9
Број на банки коишто одговорите	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително е зголемена“ и „делумно е зголемена“ и збирот на процентите „делумно е намалена“ и „значително е намалена“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително е заострена		
Делумно е заострена		
Во основа е непроменета	79.2	80.5
Делумно е олеснета	15.9	13.9
Значително е олеснета		
Неприменливо		
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-15.9	-13.9
Број на банки коишто одговорите	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително се заострени“ и „делумно се заострени“ и збирот на процентите „делумно се олеснети“ и „значително се олеснети“.

2. Кои се Вашите очекувања од влијанието на овие измени врз кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка во наредните три месеци?

Кредитна активност

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се намали		
Делумно ќе се намали		
Во основа ќе биде непроменета	31.3	59.2
Делумно ќе се зголеми	63.8	35.2
Значително ќе се зголеми		
Неприменливо		
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	63.8	35.2
Број на банки коишто одговорите	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се зголеми“ и „делумно ќе се зголеми“ и збирот на процентите „делумно ќе се намали“ и „значително ќе се намали“.

Активна каматна стапка

	Вкупни кредити на претпријатијата	Вкупни кредити на населението
Значително ќе се заостри		
Делумно ќе се заостри		
Во основа ќе биде непроменета	47.5	75.8
Делумно ќе биде олеснета	47.6	18.6
Значително ќе биде олеснета		
Неприменливо		
Вкупно	95.1	94.4
Нето-процент	-47.6	-18.6
Број на банки коишто одговорите	12	12

Нето-процентот претставува разлика помеѓу збирот на процентите „значително ќе се заострат“ и „делумно ќе се заострат“ и збирот на процентите „делумно ќе се олеснат“ и „значително ќе се олеснат“.

* се однесува на Одлука за изменување на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик на банките којашто се донесе во октомври 2013 година од страна на НБРМ. Со оваа одлука се намалува процентот на орочените депозити за кој се претпоставува дека ќе се одлее од банките, од 80% на 60%, а почнува да се применува од 1. декември 2013 година. Со промената ќе се ослободи повеќе простор кај банките за долгорочно кредитирање на реалниот сектор.

ѓ) Влијанието на поединечните монетарни и регулаторни мерки

1. Во текот на 2013 година кои од долунаведените мерки на НБРМ имаа влијание врз промените на кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка?

(Ве молиме одговорете на прашањето така што на секоја од понудените мерки ќе и доделите вредност од 0-6, со тоа што 0=мерка што нема влијание врз Вашата кредитна политика и 6=мерка со најголемо влијание врз Вашата кредитна и каматна политика).

Мерки на НБРМ	Кредитна активност							Активна каматна стапка						
	0	1	2	3	4	5	6	0	1	2	3	4	5	6
Промената на каматната стапка на благајничките записи	2	4		4	2			2	1	2	5	1		1
Промената на задолжителната резерва (во јануари)	3	3	4	1	1			4	2	3	1	2		
Промената на задолжителната резерва (во јули)	3	1	4	2	1	1		3	3	3		2	1	
Промената на задолжителната резерва (во ноември)	5	1	5		1			7		3	1	1		
Одлуката за управување со кредитен ризик	4	3	1	3	1			7	2	1	1	1		
Измените на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик	4	2	3		2		1	5	2	3		2		
Измени во оперативната рамка за спроведување на монетарната политика*	3	3	2	4				5	1	4	2			

Резултатите се однесуваат на бројот на банки коишто одговориле на даденото прашање

2. Во текот на 2014 година која од долунаведените мерки на НБРМ очекувате да има влијание врз промените на кредитната активност и активната каматна стапка на Вашата банка?

(Ве молиме одговорете на прашањето така што на секоја од понудените мерки ќе и доделите вредност од 0-6, со тоа што 0=мерка што нема влијание врз Вашата кредитна политика и 6=мерка со најголемо влијание врз Вашата кредитна и каматна политика).

Мерки на НБРМ	Кредитна активност							Активна каматна стапка						
	0	1	2	3	4	5	6	0	1	2	3	4	5	6
Промената на каматната стапка на благајничките записи	2	3	2	3	2			2	1	3	4	1		1
Промената на задолжителната резерва (во јануари)	3	2	3	2	2			4	2	3	2	1		
Промената на задолжителната резерва (во јули)	3	1	3	2	2	1		3	3	2	2	1	1	
Промената на задолжителната резерва (во ноември)	5	1	4	1	1			6	1	2	1	2		
Одлуката за управување со кредитен ризик	3	2	4	3				6	1	3	1		1	
Измените на Одлуката за управување со ликвидносниот ризик	3	1	3	2	2		1	5	1	3	1	2		
Измени во оперативната рамка за спроведување на монетарната политика*	3	3	2	4				5	1	3	3			

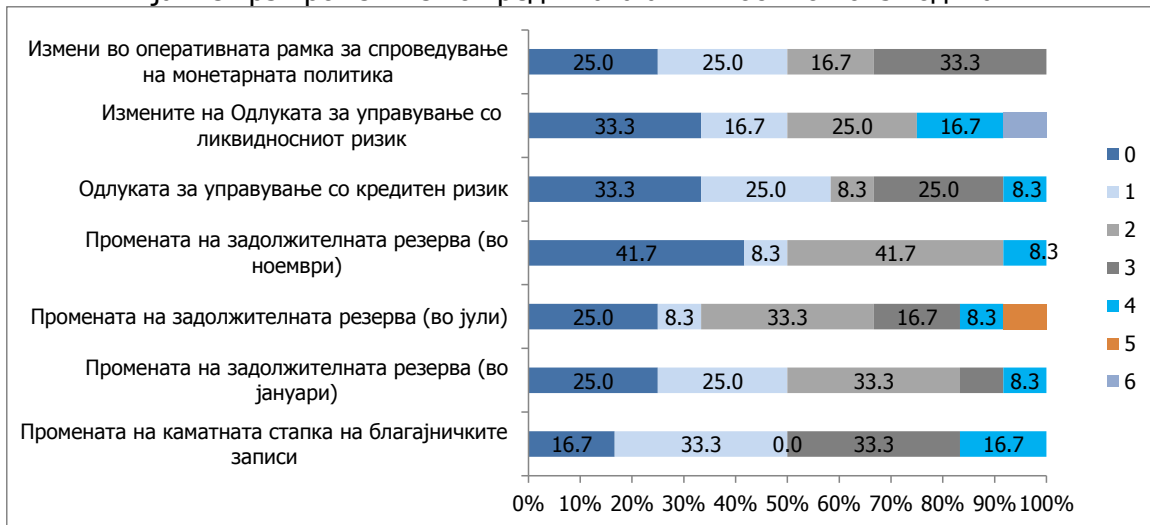
Резултатите се однесуваат на бројот на банки коишто одговориле на даденото прашање

* со овие измени донесени во април 2012 година, НБРМ вовеле редовни неделни репо-операции, расположливи депозити на седум дена, расположлив депозит преку ноќ, а воедно и ја намалил фреквенцијата на аукциите на благајничките записи на еднаш, во рамките на периодот на задолжителна резерва при истовремено ограничување на понудениот износ на благајнички записи.

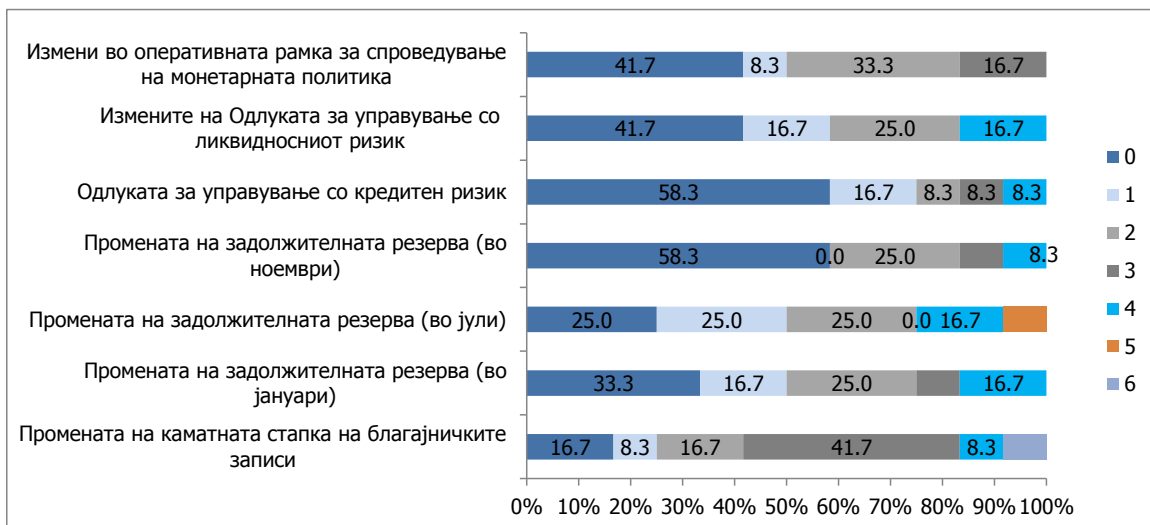
Графикон 22

Распределба на одговорите на банките за влијанието на поединечните монетарни и регулаторни мерки – дополнително прашање (ѓ)
(учество на банките што избрале соодветен одговор во вкупниот број банки)

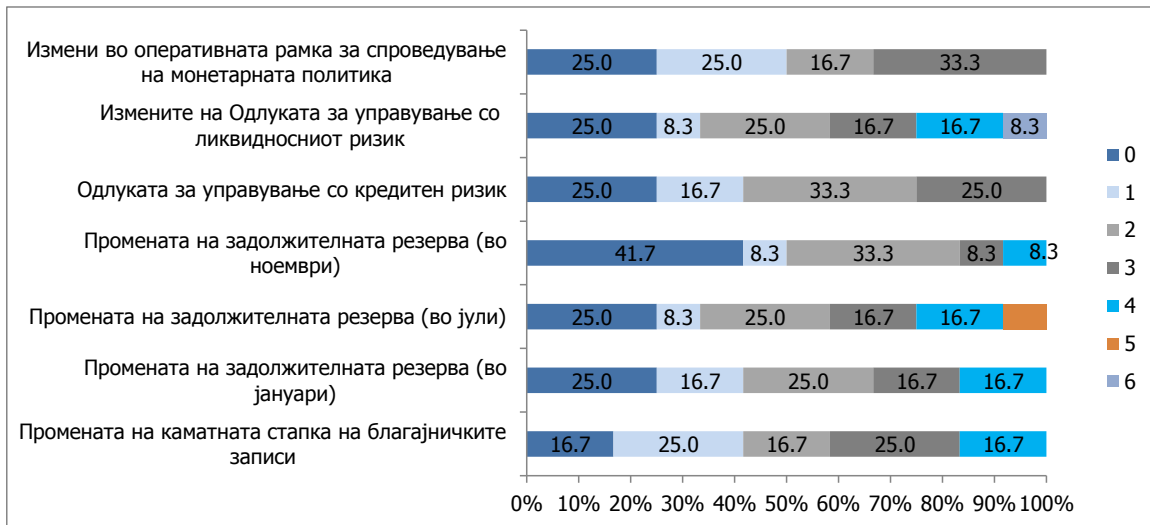
1. Влијание врз промените во кредитната активност во 2013 година

2. Влијание врз каматната политика во 2013 година

3. Очекувано влијание врз кредитната активност во првиот квартал на 2013 година

4. Очекувано влијание врз каматната политика во првиот квартал на 2013 година

